Van plan tot praktijk

Aan de slag met School & Omgeving

School & Omgeving

uitgevoerd door de Gelijke Kansen Alliantie

Inhoudsopgave

Voorwoord 2

Leeswijzer 3

Hoofdstuk 1: Wat doet het programma School & Omgeving? 4

Hoofdstuk 2: Waarom is brede talentontwikkeling zo belangrijk? 6

Hoofdstuk 3: Start met een visie 11

Hoofdstuk 4: Hoe borg je kwaliteit? 14

4.1 Bouwstenen voor kwaliteit 15

4.2 Werken aan kwaliteit? Denk aan deze do's en don'ts: 18

4.4 Monitoring 19

Hoofdstuk 5: Wie doet wat in de coalitie? 21

5.1 Hoe ziet een coalitie eruit? 22

5.2 Welke rollen zijn er? 23

Hoofdstuk 6: Alles wat je nodig hebt om het aanbod verder vorm te geven 27

6.1 Hoe deel je de dag in? 28

6.2 Hoe deel je het jaar in? 29

6.3 Hoe verbind je het verrijkte aanbod met de inhoud van het onderwijs? 30

6.4 Werk samen met partners die aansluiten op de pedagogische visie van de school. Hoe doe je dat? 31

6.5 Hoe betrek je leerlingen bij de opzet van het programma? 32

6.6 Hoe werf je leerlingen? 34

6.7 Hoe werf je de leerlingen die het verrijkte aanbod het hardst nodig hebben? 35

6.8 Hoe zorg je dat leerlingen blijven komen? 3636

6.9 Hoe vind en werk je samen met lokale partners? 38

6.10 Hoe selecteer je lokale partners? 40

6.11 Hoe zet je medewerkers van de school in? 40

6.12 Hoe zet je vrijwilligers in? 41

Hoofdstuk 7: Regels en richtlijnen 42

7.1 Hoe werk je samen met bso's? 43

7.2 Hoe zit het met btw voor de activiteiten die georganiseerd worden? 45

7.3 Hoe zit het met de verantwoordelijkheid, aansprakelijkheid & veiligheid? 45

7.4 Hoe regel je de verantwoording? 47

Aan de slag! 48

Voorwoord

Aan het einde van iedere schooldag gaat de ontwikkeling van kinderen gewoon dóór. Ieder kind verdient het om op te groeien in een omgeving die stimuleert en genoeg ruimte geeft om diens talenten te ontdekken. Of het nu gaat om een rekenwonder, een voetbaltalent, een echte verbinder of een kunstenaar in de dop. Het programma School & Omgeving zorgt ervoor dat deze talenten ontdekt én ontwikkeld kunnen worden. Het stelt scholen in staat om juist die kinderen die hier niet direct toegang toe hebben, te ondersteunen.

Op heel veel scholen door het hele land is er een prachtig aanbod opgebouwd voor hun leerlingen. Coalities van scholen, gemeenten en partijen uit het veld werken samen aan een aanbod dat kinderen leert waar ze goed in zijn, op zichzelf te bouwen en de wereld te ontdekken. Vanuit OCW is er veel enthousiasme om dit programma uit te voeren. Inzetten op een verrijkt aanbod en op talentontwikkeling leidt tot meer motivatie en zelfvertrouwen, het versterkt de persoonlijke ontwikkeling en verbetert het mentaal welzijn van kinderen. Dit heeft later weer effect op hun positie en kansen in de maatschappij. Daarom is het zo belangrijk dat we in de toekomst van álle kinderen blijven investeren, ongeacht hun achtergrond, thuissituatie of leefomstandigheden. We werken hierin volop samen met het onderwijs. De komende jaren zetten we deze manier van samenwerken voort.

Deze handreiking is het basisdocument voor iedereen die aan de slag gaat met een verrijkt aanbod. Ongeacht jouw rol hierin. Het biedt handvatten voor álle betrokken partijen; van gemeenten tot aan scholen, van maatschappelijke partners tot aan besturen.

Veel leesplezier!

Annelies Blommers
Hoofd Gelijke Kansen Alliantie

Leeswijzer

In deze handreiking vind je alle lessen die we de afgelopen drie jaar hebben geleerd over het succesvol vormgeven van het Programma School & Omgeving. Die lessen komen zowel vanuit het perspectief van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Gelijke Kansen Alliantie als vanuit de praktijk. Deze inzichten zijn het resultaat van drie jaar werken volgens de lerende aanpak. Ze vormen de basis om verder te bouwen: we hopen dat ze jou en je coalitie helpen bij het beginnen met, of verder bouwen aan een verrijkt aanbod.

We vertellen over onze visie op kansengelijkheid en hoe het programma hieraan bijdraagt, welke uitdagingen deelnemers hebben, maar delen óók de succesfactoren. We onderbouwen deze lessen met concrete voorbeelden uit de wetenschap en onderzoek, maar vooral uit de praktijk.

Bij wie kan je terecht met vragen?

- **Algemene informatie** vind je op onze website.
- **Zoek je goede voorbeelden, contacten in je regio of wil je kennis uitwisselen? Of wil je een bijeenkomst organiseren of bijwonen?** Dan zijn de regiocoördinatoren van de Gelijke Kansen Alliantie er voor jou, je vindt hen hier. Een overzicht van bijeenkomsten vind je in onze agenda. Agenda | Gelijke kansen Agenda | Gelijke kansen. Andere vragen of opmerkingen? Mail dan naar rijkeschooldag@minocw.nl.
- Heb je **vragen over het programma School & Omgeving** en alle daarbij horende zaken? Stel ze tijdens één van de vragenuurtjes. Bekijk het overzicht van de data en de deelnamelinks.
- Heb je **vragen over de subsidieregeling, voorwaarden, financiën of juridische zaken**? Dan kan je terecht bij DUS-I, de uitvoeringsorganisatie voor subsidies. Lees meer.
- Wil je deelnemen aan een **bijeenkomst**, **iets organiseren** of heb je een **algemene vraag**? Dan kun je contact opnemen met rijkeschooldag@minocw.nl.
- Wil je **uitwisselen met andere coalities**? Dat kan op de speciale deelnemerspagina op LinkedIn, meld je aan. Of volg de algemene LinkedIn-pagina van de GKA.
- Wil je niks missen? Meld je aan voor de nieuwsbrief.

Hoofdstuk 1

Wat doet het programma School & Omgeving?

School & Omgeving heeft als doel om kansengelijkheid onder kinderen en jongeren te vergroten. Dat doen coalities in heel Nederland door het aanbieden van extra activiteiten naast het reguliere onderwijs, gericht op brede talentontwikkeling. Op basis- en middelbare scholen én op het speciaal en praktijkonderwijs. Het is één van de maatregelen voor het vergroten van kansengelijkheid in en rondom het onderwijs, gericht op een doelgroep van scholen en wijken waar 'de nood het hoogst is'.

Het gaat hier in het bijzonder om scholen in regio's met een lage sociaaleconomische score. Het programma richt zich op de kinderen en jongeren die dit het hardst nodig hebben. Denk aan kinderen die door verschillende redenen minder of geen toegang hebben tot sport, muziek, cultuur, techniek en/of natuur.

Coalities van scholen, gemeenten en lokale partijen uit het veld werken samen aan een aanbod dat deze kinderen en jongeren in hun ontwikkeling stimuleert. Dat gebeurt op basis van een talentgerichte benadering. Kinderen leren zo waar ze goed in zijn, leren op zichzelf te bouwen en ontdekken de wereld om tot basisvaardigheden te komen. Deze talentgerichte benadering staat centraal.

Vanuit die visie werken we niet alleen aan kansengelijkheid, maar draagt het programma ook breder bij aan het versterken van basisvaardigheden, bestaanszekerheid en op de lange termijn de positie op de arbeidsmarkt. Het programma ondersteunt de coalities door kennisuitwisseling op verschillende manieren te stimuleren en te faciliteren.

School & Omgeving is een initiatief van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en wordt uitgevoerd door de Gelijke Kansen Alliantie. Het programma komt voort uit het regeerakkoord van kabinet Rutte IV (2022), en is in samenwerking met het veld steeds verder ontwikkeld.

Hoe ziet de toekomst eruit?
Begin 2025 is er een Kamerbrief verstuurd met het voorstel om het programma vanaf 2029 structureel te bekostigen via een aanvullende bekostigingsregeling. Scholen hoeven dan geen aanvraag meer in te dienen. Door deze bekostiging sluit het verrijkte aanbod aan op de visie van de school en worden de ontwikkelkansen van leerlingen vergroot. Bovendien kennen scholen hun leerlingen het beste, waardoor zij zien wat nodig is én wat werkt. Daar kunnen ze vervolgens het aanbod en de kwaliteit op bijstellen zodat leerlingen goed worden bereikt. Hoewel de bekostiging in eerste instantie terechtkomt bij scholen, blijft de samenwerking tussen het onderwijs, gemeenten en lokale partners een belangrijke succesfactor.

De duurzame variant van het financieringsinstrument wordt momenteel uitgewerkt. Daarom is het belangrijk dat de programmering niet alleen in de huidige subsidieperiode 2025-2028 waardevol is voor leerlingen, maar dat dit ook goed ingebed wordt in het beleid van scholen en gemeenten. Zo bouwen we samen aan een sterk en duurzaam programma voor álle kinderen die dat nodig hebben.

Nieuwsgierig? Lees hier verder!

Voorbeeld uit de praktijk

De directeur van Brede School De Wiken is samen met een ingehuurde coördinator verantwoordelijk voor het leggen van de organisatorische puzzel: 'Wij verzamelen een interessant aanbod en kijken wat op welk moment aansluit bij een groep. Een deel van het extra aanbod sluit zo goed aan op het curriculum dat je niet onderscheidt dat het extra aanbod is. De leerkrachten zijn niet betrokken bij de organisatie of uitvoering. Ze zien er in een gastles onder schooltijd op toe dat deze goed verloopt, maar verder wil ik hen geen extra werk bezorgen.'

- Basisschool Brede School De Wiken in Drachten

Lees hier meer

Hoofdstuk 2

Waarom is brede talentontwikkeling zo belangrijk?

Om deze vraag te beantwoorden, duiken we eerst in de wetenschap. In dit hoofdstuk komen de experts zelf aan het woord. Zij benadrukken, ieder vanuit hun eigen discipline en thema, waarom inzetten op brede talentontwikkeling zo belangrijk is. En wat er precies gebeurt in ons brein als we daarmee bezig zijn. Vervolgens nemen we je mee in wat de coalities zelf zeggen over het nut van een verrijkt aanbod.

Niet alleen cognitieve functies, maar ook sociale, emotionele, fysieke en creatieve groei worden gestimuleerd door een verrijkt aanbod. Het is voor ieder mens belangrijk om je volledige potentieel te benutten en jouw eigen unieke talenten te ontdekken. In het bijzonder voor kinderen. Hoe vroeger we daarmee beginnen, hoe meer profijt we daarvan hebben. Dit zorgt ervoor dat je beter tot het leren van basisvaardigheden komt, zo blijkt uit de wetenschap.

Het kinderbrein

We beginnen bij het brein, met neuropsycholoog **Erik Scherder**. Hij benadrukt het belang van activiteiten als muziek, kunst, sport en beweging voor de ontwikkeling van het kinderbrein. Hij legt uit dat deze activiteiten bijdragen aan de vorming van hersenverbindingen die belangrijk zijn voor functies zoals planning, concentratie, impulsbeheersing, creativiteit en empathie. Muziek en beweging stimuleren verschillende hersengebieden tegelijk, waardoor kinderen flexibeler leren denken en beter tot leren komen. Voor een goed ontwikkeld kinderbrein zijn deze activiteiten minstens zo belangrijk als rekenen en taal, zegt Erik. ‘Het draagt bij aan een betere kwaliteit van myeline, dat is het witte stofje in de hersenen dat zorgt voor snelle signalering tussen hersencellen. Myeline is belangrijk voor cognitieve functies zoals planning, werkgeheugen, impulscontrole, zelfreflectie en creativiteit.’

> ‘Een stimulerende omgeving waarin kinderen kunnen bewegen, creëren en ontdekken is cruciaal voor gezonde hersenontwikkeling en dus ook voor hun leerprestaties en welzijn.’

Meer weten over het brein en het perspectief van Erik Scherder?

- Lees het volledige interview.

Hoe werkt dat in de praktijk?

Hoogleraar en programmaleider **Trudie Schils** laat in haar onderzoek zien dat een verrijkte schooldag kinderen de kans geeft om te ontdekken waar ze goed in zijn en wat ze leuk vinden. Activiteiten zoals sport, cultuur of techniek zorgen niet alleen voor plezier, maar versterken ook motivatie, zelfvertrouwen en sociale relaties. Wanneer kinderen zich op meerdere manieren kunnen uitdrukken en ontwikkelen, groeien ze niet alleen cognitief, maar ook persoonlijk. Trudie benadrukt dat het belangrijk is om goed te onderzoeken wat werkt en waarom het werkt. ‘Extra activiteiten zorgen ervoor dat leerlingen ontdekken waar ze goed in zijn én hoe ze dat thuis verder kunnen ontwikkelen. Dit reikt dus verder dan de schoolse omgeving.’

> ‘Brede talentontwikkeling vraagt om kwaliteit, niet enkel kwantiteit.’

Nieuwsgierig naar de visie van Trudie Schils?

- Lees het volledige interview.

Kijktip

Meer weten over de effecten van de verrijkte schooldag op de motivatie en het zelfvertrouwen van leerlingen?

- Kijk het webinar met Trudie Schils terug.

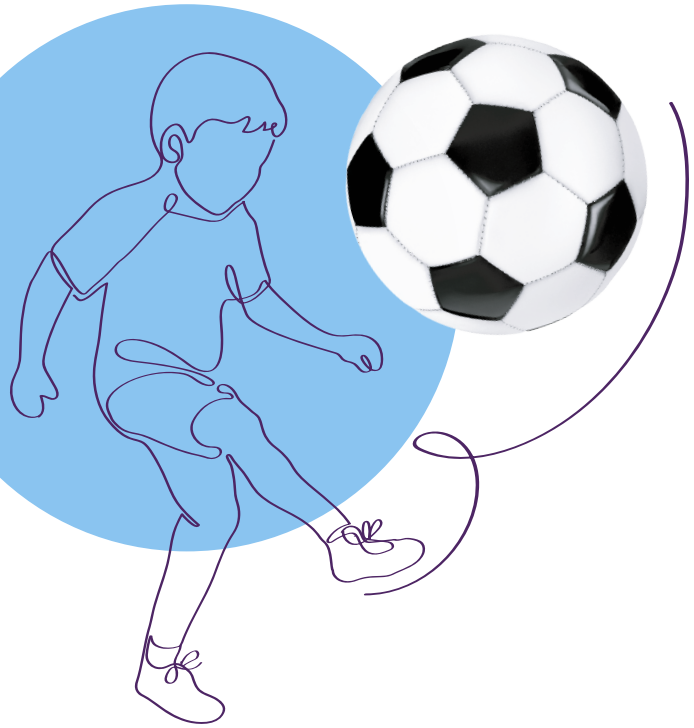

Hoe zit het met geluk?

Ook **Meike Bartels**, hoogleraar genetica en geluksonderzoeker, wijst op het verband tussen talentontwikkeling en welbevinden. Geluk en motivatie hangen volgens haar niet alleen af van genetische aanleg, maar voor een groot deel van de omgeving waarin kinderen opgroeien. Wanneer een kind ontdekt dat het ergens goed in is – of dat nu muziek, sport, techniek of samenwerken is – groeit het gevoel van eigenwaarde en competentie. Dat vergroot het vertrouwen in zichzelf en het plezier in leren. Brede talentontwikkeling draagt zo niet alleen bij aan cognitieve groei, maar ook aan mentaal welzijn en veerkracht. Meike onderzoekt geluk en welbevinden vanuit genetica en omgeving. Uit haar onderzoek blijkt dat, bovenop genetische aanleg, omgevingsfactoren veel invloed hebben (ongeveer 60 procent) op hoe mensen zich voelen.

> ‘Geluk is geen afvinklijst. En leren dat je ergens goed in bent, zorgt voor motivatie en zelfvertrouwen.’

Meer weten over het onderzoek van Meike Bartels?

- Lees het volledige interview.

‘Als we anders kijken, dan zien we meer’

Een logische basis voor geluk is welbevinden, dat zegt emeritus-hoogleraar **Ferre Laevers**. In zijn theorie voor kwaliteitsonderwijs zijn welbevinden en betrokkenheid de belangrijkste pijlers. De kwaliteit van onderwijs wordt vaak bekeken vanuit de aanpak; de gebruikte methode of de effecten. Vanuit de ervaringsgerichte visie kan je daar een derde invalshoek aan toevoegen; het proces. Ervaringsgericht kijken betekent dat je je empathie volledig gebruikt en toepast.

Ferre in het kort: ‘Ga na hoe het kind zich voelt en of het in diens element is tijdens activiteiten. Hoe meer welbevinden en betrokkenheid, hoe effectiever het onderwijs. Betrokkenheid is de pure concentratie die je waarneemt wanneer mensen in een activiteit opgaan en je ze niet kan afleiden. Je bent betrokken als er absolute concentratie en uitgesproken interesse is. Daarnaast moet het een intense, mentale activiteit zijn waarbij je je aan de grens van je mogelijkheden beweegt. Een activiteit moet je dus uitdagen en fascineren. Het ontbreken hiervan leidt tot oppervlakkig leren.’

Nieuwsgierig naar de aanpak van Ferre Laevers?

- Lees het volledige interview.

Aandacht voor kwaliteit en veiligheid
Uit onderzoek van onder meer het **Kohnstamm Instituut** blijkt dat effectieve programma's voor brede ontwikkeling alleen slagen als er aandacht is voor kwaliteit en veiligheid. Een rijke leeromgeving werkt het best wanneer kinderen zich veilig voelen, de activiteiten aansluiten bij hun leeftijd en interesses en wanneer er een balans is tussen cognitieve, motorische, sociale en creatieve ontwikkeling. Gemeenten en scholen die hierin investeren zien dat leerlingen niet alleen nieuwsgieriger en creatiever worden, maar ook dat ze betere kansen hebben op een passende en succesvolle onderwijsloopbaan. Het is niet voldoende om enkel aanbod te hebben; kwaliteit, veiligheid, leeftijdsgerichtheid en diversiteit in het aanbod zijn nodig om talentontwikkeling effectief te maken.

Meer lezen over het onderzoek van het Kohnstamm Instituut?

- Lees het volledige onderzoeksrapport.

Kortom:
Brede talentontwikkeling is essentieel omdat het kinderen helpt hun unieke talenten te ontdekken, hun hersenen breed te stimuleren én hun welzijn en motivatie te versterken. Door kinderen niet alleen te beoordelen op rekenen en taal, maar ook ruimte te geven aan muziek, sport, kunst en meer, bouwen we aan een generatie die niet alleen cognitief vaardig is, maar ook sociaal sterk, creatief denkend en veerkrachtig. Doordat ze andere talenten ontdekken, ontdekken ze ook meer over zichzelf. Dat vergroot motivatie en betrokkenheid, wat weer een positieve basis is om te leren. Door een breed aanbod aan te bieden, is de kans groot dat een kind iets ontdekt waar het goed in is én plezier in heeft. Dat laatste is nodig om het vol te houden. Daarnaast worden er nieuwe verbindingen gelegd in het brein, wat bijdraagt aan zowel het leren van basisvaardigheden als andere talenten.

Hoe onderzoeken wetenschappers de praktijk?
Hoe zien we deze wetenschappelijke theorieën terug in de praktijk? Om de effectiviteit van het programma te monitoren, worden er door het Nationaal Kennisinstituut Onderwijs (NRO) zes onderzoeken uitgevoerd.

Dit zijn de zes NRO onderzoeken:
- De effecten van de rijke schooldag in Limburg (motivatie, relaties, taalontwikkeling),
- Sociaal-emotionele vaardigheden via sport en cultuur in Breda,
- Programma-theorie en effectiviteit op VO-scholen,
- Zelfbeeld en groeimindset in Oost-Groningen (Tijd voor Toekomst),
- De impact van een zinvolle middagpauze in Amsterdam,
- Motivatie en talentontwikkeling via de Haven Academie in Almere.

Deze onderzoeken geven een kijkje in hoe scholen kansengelijkheid kunnen bevorderen met een verrijkt aanbod en wat er belangrijk is om dit duurzaam in te richten.

Meer weten over onderzoek?
Er lopen zowel op landelijk als lokaal niveau verschillende onderzoeken. Denk aan het meten van de impact en kwaliteit van het verrijkte aanbod, de toepassing van de subsidiegelden en onderzoek naar lokale vraagstukken zoals de NRO-onderzoeken.

- Neem een kijkje op onze School & Omgeving webpagina Onderzoek | Gelijke kansen.

Wat zeggen de coalities over het belang van het verrijkte aanbod?

Coalities benadrukken dat het programma kinderen mogelijkheden biedt die ze anders niet hebben. Het programma gaat verder dan schoolse kennis: het creëert een bredere ontwikkelomgeving. Om de effecten zo goed mogelijk te monitoren zijn er, naast de NRO-onderzoeken, onder meer schouwen uitgevoerd. Dit is een onderdeel van de meerjarige monitor die wordt uitgevoerd door Sardes en SEO. Dit zijn zogenaamde werkbezoeken waarin coalities en andere betrokkenen bij elkaar op bezoek gaan. Daaruit blijkt dat scholen zien dat het programma de sfeer binnen de school verbetert. Leerlingen zijn enthousiast omdat ze plezier beleven aan de activiteiten. Hun zelfvertrouwen groeit en ze zijn gemotiveerd. Dit leidt tot ander gedrag tijdens buitenschoolse activiteiten, wat doorwerkt in de reguliere lessen. Leraren leren hun leerlingen zo op een andere manier kennen. Bovendien komen kinderen uit verschillende groepen en klassen met elkaar in contact, wat zorgt voor nieuwe vriendschappen en meer sociale cohesie. Ouders signaleren dat hun kinderen breder georiënteerd raken en meer zelfvertrouwen opbouwen doordat zij ontdekken dat ze dingen kunnen die op school minder zichtbaar zijn. De uitvoerders van activiteiten bevestigen deze effecten.

Voorbeeld uit de praktijk

‘Ons verrijkte aanbod heeft een positieve impact op de leeropbrengsten van de leerlingen. In 2024 draaide de school een pilot waarbij leerlingen betekenisvol leerden in context, met het verrijkte aanbod. De focus lag op het aanbieden van rijke taal. We lieten de kinderen lezen en aan elkaar vertellen wat ze hadden gelezen. We zagen de resultaten in de landelijk genormeerde toetsen stijgen. Daarnaast maakten de leerlingen stappen op het gebied van sociale vaardigheden en weerbaarheid. Leerlingen van twee scholen en de opvang nemen samen deel aan activiteiten en komen elkaar tegen in het gebouw en op het gedeelde plein. Dat maakt omgaan met elkaar makkelijker.’

- Basisschool Brede School De Wiken in Drachten

Lees hier verder

Voorbeeld uit de praktijk

‘Naast het waarborgen van de kwaliteit door ons team, wordt ook onderzoek gedaan naar de effecten van de verrijkte schooldag. We merken dat het op school rustiger is, de leerlingen beter presteren en zich beter voelen. We zijn daarom benieuwd naar de exacte resultaten van het onderzoek.’

– Middelbare school Rijswijks Lyceum en Van Vredenburch College

Lees hier verder

Hoofdstuk 3
Start met een visie

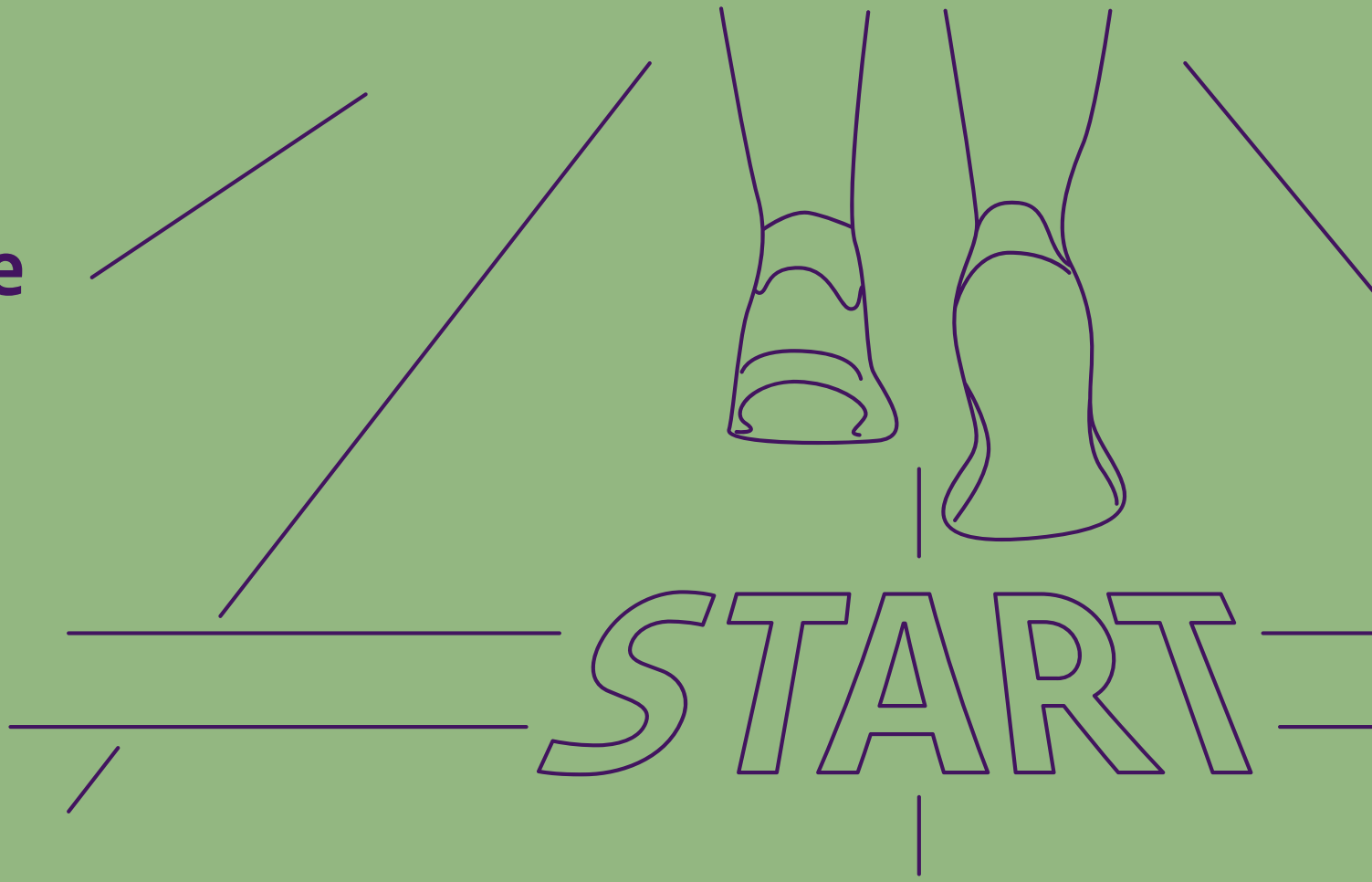

Nu we de wetenschap en de praktijk onder de loep hebben genomen kan je van start. Je begint met een visie en nadenken over de kwaliteitscyclus. Daarna is het belangrijk om te weten hoe je een interventie inricht én deze vervolgens kan monitoren. Hoe pak je dat aan?

Stappen om tot een visie te komen

Stap 1: Kies een dimensie van kansengelijkheid als vertrekpunt

Prof. dr. Eddie Denessen onderscheidt twee dimensies van kansengelijkheid. Dit betekent dat er een onderliggend doel is, wat de basis vormt voor de visie. Beide dimensies zijn een goed vertrekpunt.

De eerste dimensie heeft gelijke loopbaankansen als onderliggend doel. Dit houdt in dat leerlingen met gelijke talenten gelijke kansen moeten hebben op een bepaald opleidingsniveau. Hiërarchie tussen onderwijsniveaus is hierbij geen probleem. De focus ligt op eerlijke selectie en differentiatie. De interventies zijn vanuit deze dimensie vaak gericht op extra ondersteuning bij het curriculum.

De tweede dimensie heeft gelijke ontwikkelkansen als onderliggend doel. Hierbij wordt hiërarchie tussen onderwijsniveaus gezien als probleem. De focus ligt op het erkennen en waarderen van verschillende talenten en interesses. Interventies binnen deze dimensie zijn vaak gericht op verbreding van het curriculum. Het is belangrijk dat de gekozen dimensie duidelijk is voor álle samenwerkingspartners, zodat jullie een gezamenlijke visie kunnen ontwikkelen en behouden.

Stap 2: Breng de stakeholders in kaart

Wie kom je in de praktijk tegen? Maak hier een analyse van en kijk kritisch naar de relatie die je met hen hebt. Ben je afhankelijk van deze partners of zijn zij juist afhankelijk van jou? Houd dat in gedachten als je de samenwerkingsvorm bepaalt.

Stap 3: Motiveer en beïnvloed coalitiepartners door uitwisseling op 'hoger' niveau

Bij het opbouwen van een coalitie helpt het om méér uit te wisselen dan alleen activiteiten en doelen. In gesprek gaan over de intrinsieke motivatie en/of drijfveren van partners voedt het vertrouwen bij alle betrokkenen. Zo leer je elkaar beter kennen. De logische niveaus van Bateson kunnen hierbij helpen. Met gerichte vragen op alle niveaus krijg je inzicht in de organisatie en drijfveren van de partners. Bij elk niveau hoort een vragenset, zie het schema hiernaast.

Stap 4: Bouw aan een gedeeld veranderverhaal

Formuleer samen met de coalitie de veranderopgave en de visie. Dit is het ijkpunt van álle activiteiten. Kijk vanuit het effect dat jullie willen bereiken en wees kritisch op hoe een activiteit hieraan bijdraagt.

Stap 5: Formuleer een brutaal idee

Breng je visie samen in een brutaal ideaal. Dat is een luchtig en makkelijk te onthouden doel, waar wel een lange termijnvisie in is opgenomen. Het mag best uitdagend, spannend en licht hoog gegrepen zijn. En een beetje oncomfortabel: zo wordt direct helder dat de huidige manier van werken niet toereikend is en jullie een ander ideaal nastreven.

Dit is het brutale ideaal van de coalitie in Maastricht: **In 2035 VOELEN alle kinderen in Maastricht zich RIJK**

Missie	**Van waaruit werk ik?** (bovenliggende reden) • Wat betekent het? • Waarvoor en voor wie zijn we aan het werk? • Wat valt er weg als onze school/coalitie geen vorm geeft aan dit thema, of als onze school niet meer zou bestaan?
Identiteit	**Wie ben ik?** (gevoel van onszelf) • Wie zijn we als organisatie? • Waar staan we voor?
Rollen	**Welke rol heb ik?** (verantwoordelijkheden) • Welke rollen hebben we te vervullen? • Wat wordt er van ons verwacht? • Hoe geven we in de te vervullen rollen uitdrukking aan datgene waar we voor staan?
Overtuigingen en Waarden	**Waarom?** (bekrachtiging, motivatie) • Waarom is dit voor ons belangrijk? • Waar zijn we van overtuigd?
Vermogens en Vaardigheden	**Hoe kan ik...?** (kennis en organisatie) • Hoe pakken we dit als organisatie aan? • Wat moeten we weten, kennen en kunnen? • Hoe organiseren we dit?
Gedrag	**Wat doe ik?** (specifieke handelingen of reacties) • Wat is er voor ons te doen? • En hoe doen we dat goed? Waaraan zien we dat?
Omgeving	**Waar, wanneer met wie?** (externe mogelijkheden of beperkingen) • Waar? • Wanneer? • Met wie hebben we te maken?

Hoofdstuk 4
Hoe borg je kwaliteit?

Kwaliteit betekent niet alleen dat de activiteiten goed georganiseerd worden, maar vooral dat ze bijdragen aan brede talentontwikkeling. Op cognitief, sociaal-emotioneel en cultureel niveau. Elke coalitie wordt aan het einde van de subsidieperiode 2025-2028 gevraagd een kwaliteitsrapport in te leveren. Dit hoofdstuk helpt jouw coalitie om daar aan te werken. Dat doen we aan de hand van een handreiking kwaliteit met bouwstenen.

De handreiking helpt alle partners in de coalitie om het gesprek aan te gaan over kwaliteit en daar samen van te leren. De handreiking helpt coalities om bewuste keuzes te maken, samen te leren en hun aanpak te versterken. Het vormt ook de basis voor de verantwoording aan het eind van de subsidieperiode.

- Bekijk de handreiking.

4.1 Bouwstenen voor kwaliteit

In de handreiking vind je ook de bouwstenen voor kwaliteit. Voor de ontwikkeling van deze bouwstenen is nauw samengewerkt met de praktijk. Het is geen controle-instrument of checklist die moet worden afgevinkt. Coalities kiezen zelf hoe zij met de vragen en cyclus aan de slag gaan. De handreiking helpt je op weg om een kwaliteitscyclus te bouwen of je bestaande kwaliteitscyclus te verbeteren.

Kijktip

Meer weten over hoe je kwaliteit kunt borgen?

- Kijk het webinar met het Kohnstamm Instituut en de coalitie Oost-Groningen hier terug.

Hoe zien de bouwstenen eruit?
Voor de bouwstenen werken we met een raster dat bestaat uit twee assen. Deze brengen de verschillende onderdelen van kwaliteit in beeld.

We kijken op drie niveaus naar kwaliteit (verticale as):
- Microniveau
- Mesoniveau
- Macroniveau

We kijken naar drie aspecten van kwaliteit (horizontale as):
- Samenhang
- Samenwerking
- Uitvoering

Door deze twee assen te combineren, ontstaat een raster met negen bouwstenen. Elke bouwsteen staat voor een belangrijk onderdeel van kwaliteit. Samen bieden ze een compleet raamwerk waarmee coalities gericht kunnen reflecteren, ontwikkelen en samenwerken aan een sterke programmering.

Voor elke gekozen verdiepende vraag uit een bouwsteen vul je een bouwblad in. Je werkt daarin van boven naar onder, in vier vaste stappen:

Stap 1 – Wat is je startvraag?
Stap 2 – Wat zijn je doelen en acties?
Stap 3 – Wat hebben we bereikt?
Stap 4 – Wat is je bijgestelde startvraag?

Door telkens deze vier stappen te doorlopen, werk je cyclisch en gestructureerd aan verbetering. Je houdt de voortgang inzichtelijk en leert met je coalitiepartners van elke ronde. Zo ontstaat er duurzame kwaliteitsontwikkeling.

Meer weten?

- Lees dit onderzoek van het Kohnstamm Instituut (2024) over de belangrijkste randvoorwaarden voor kwaliteit binnen Programma School & Omgeving.

Verantwoording van kwaliteit aan het einde van de uitvoeringsperiode

Voor de verantwoording van de subsidie 2025-2028 levert elke coalitie een kwaliteitsrapport in. Deze verantwoording is niet bedoeld als een toetsmoment, maar als een inhoudelijke terugblik op de leer- en ontwikkelprocessen die binnen de coalitie hebben plaatsgevonden.

De basis van dit rapport bestaat uit het beantwoorden van de negen verplichte vragen of uit de ingevulde bouwbladen (zie pagina 11 van dit boekje: Handreiking kwaliteit School & Omgeving | Gelijke kansen) op de verplichte vragen. De bouwbladen geven richting aan het evaluatieproces tijdens de duur van de subsidieperiode. We adviseren om jaarlijks te evalueren, de bouwbladen kunnen daarbij helpen. Hiermee wordt per bouwsteen zichtbaar gemaakt hoe de coalitie heeft gewerkt aan kwaliteitsontwikkeling.

Naast de verplichte vraag per bouwsteen heeft een coalitie de keuze om ook verdiepende vragen te beantwoorden in het kwaliteitsrapport, maar dat hoeft niet. Dit kunnen verdiepende vragen zijn zoals te vinden in de bouwstenen, of zelf geformuleerde vragen die beter aansloten bij de lokale context en ambities van de coalitie. Ze zijn bedoeld om binnen de coalitie het goede gesprek te voeren en om tot beantwoording van de 9 verplichte vragen te komen.

De negen verplichte vragen (bouwstenen) die minimaal in het kwaliteitsrapport moeten staan zijn:

1. Hoe bevorder je de samenhang tussen de visie van de coalitie op ontwikkelkansen, met de visie vanuit het gemeentelijk beleid? (onderwijs, jeugd)
2. Wat werkt goed in de afspraken over de bestuurlijke verantwoordelijkheden? En wat betekent dat voor de toekomst?
3. Hoe volg je of de inzet van School & Omgeving bijdraagt aan de beoogde doelen voor leerlingen?
4. Hoe werk je aan de samenhang tussen de coalitie en wat er nog meer gebeurt in de omgeving van de scholen?
5. Wat werkt goed in de organisatiestructuur binnen de coalitie? Kun je op elkaar rekenen?
6. Hoe borg je in de uitvoering fysieke en mentale veiligheid van de kinderen? (uitvoering van de afspraken over veiligheid, groepsgrootte, vierogenprincipe etc.).
7. In hoeverre heb je een samenhangend plan van activiteiten dat bijdraagt aan je visie en doelen? Wat is je volgende stap daarin?
8. Wat zijn de gezamenlijke afspraken over hoe je met elkaar omgaat? Hoe zorg je samen dat iedereen volgens dit kader werkt? (Aansluiten bij de schoolvisie en schoolregels, pedagogische uitgangspunten samen vaststellen).
9. Hoe zorg je dat de activiteiten bijdragen aan de doelen en op welke manier evalueer je dit? (Omschrijf de cyclus). Op het niveau van de leerlingen, van de leerkrachten, de ouders, de partners, schoolleiding.

Bouwstenen van kwaliteit

School & Omgeving

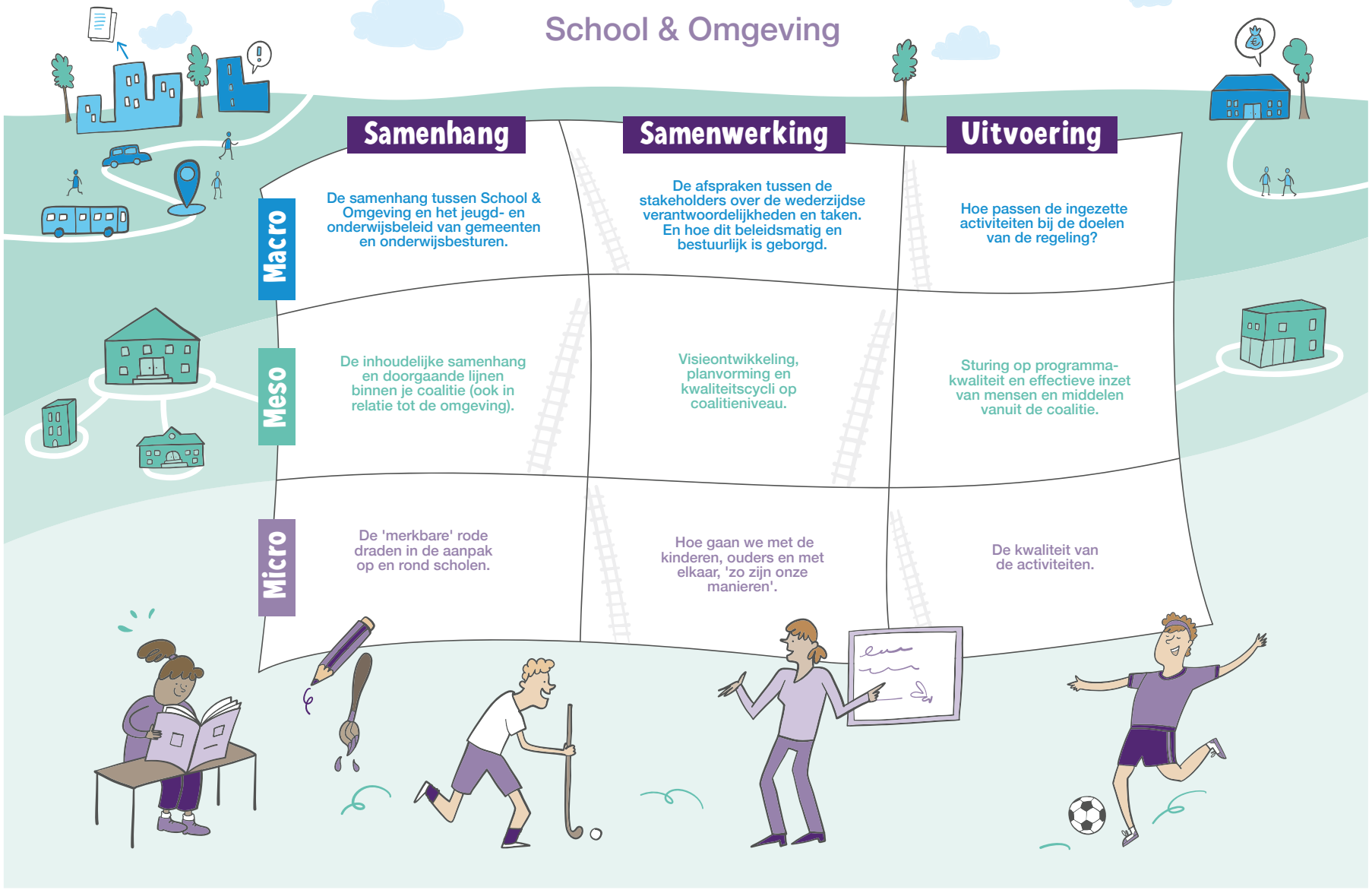

4.2 Werken aan kwaliteit? Denk aan deze do's en don'ts:

Do's:

- ✓ Werk met een concreet kwaliteitsplan waarin doelen, indicatoren en evaluatiemomenten zijn vastgelegd;
- ✓ Betrek kinderen, ouders en professionals actief bij de kwaliteitscyclus. Hun perspectief maakt de aanpak sterker;
- ✓ Begin klein, maar borg de successen direct (bijvoorbeeld door afspraken in gemeentelijke beleidskaders op te nemen);
- ✓ Deel ervaringen met andere regio's via webinars, bijeenkomsten en digitale platforms.

Don'ts:

- × Zie kwaliteit niet als controle-instrument; het gaat om leren, niet om afrekenen;
- × Vermijd dat elke partner een eigen definitie van succes hanteert; dit leidt tot versnippering;
- × Beperk monitoring niet tot aantallen deelnemers; de ervaren impact is minstens zo belangrijk.

Kwaliteitsborging is geen statisch eindpunt, maar een gezamenlijke reis. Het vraagt om een heldere kwaliteitscyclus, gedragen door alle partners, met oog voor randvoorwaarden en een cultuur van leren en verbeteren. Ben je nieuwsgierig naar de kwaliteitsplannen van andere coalities? Zie deze pagina.

Voorbeeld uit de praktijk

Kwaliteit in Almere

In Almere komen de coalitiepartners elke maand bij elkaar. Dit is een belangrijk onderdeel van hun kwaliteitscyclus. De Almeerse coalities kijken heel breed naar de kwaliteit van naschoolse activiteiten en meten de doelen van het verrijkte aanbod alleen kwalitatief. De vraag die zij zichzelf stellen is welke impact, ontwikkeling of leergroei van een kind te verbinden is aan een aantal uren extra activiteiten. Een kind gaat tenslotte dertig uur per week naar school en maakt ook thuis een eigen groei door. De insteek van de kwaliteitscyclus is dus observerend ingericht. Vanuit de lerende aanpak betekent dit continu in gesprek zijn met elkaar over hoe het gaat. En over de dingen die moeten worden vastgelegd en geborgd. Omdat het uniform moet zijn, het schaalvoordeel kan opleveren en het scholen ontlast. De Almeerse coalities onderscheiden drie kwaliteitscycli: de microcyclus, de mesocyclus en de macrocyclus.

Tip van de TOP-tijd coalitie in Den Bosch

'Ook al draait het aanbod al jaren, blijf openstaan om te leren. Zo komen wij maandelijks met de coalitie bij elkaar om best practices te bespreken.'

4.4 Monitoring

Nu je weet wat je visie is en hoe je aan kwaliteit werkt met je coalitie, is het belangrijk om te kijken naar het monitoren van de effecten. Het maken van een monitoringsinstrument of -systeem begint met de vraag wat je met de gegevens gaat doen. Vraag je af met welk doel je de resultaten meet. Deze stappen kunnen je hierbij helpen:

Stap 1: Bepaal de oriëntatie voor je monitoring

Dit betekent dat je een richting gaat kiezen. Richt je je op de activiteit, het proces of op de manier waarop de activiteit in de organisatie is ingebed? Maak een duidelijke keuze zodat je weet wat je monitort.

Stap 2: Werk vanuit één visie en wees niet bang voor verandering onderweg

Het maken van een monitoringsinstrument of -systeem kost hoofdbrekers, tijd en energie. Als je vanuit dezelfde visie vertrekt en het doel scherp voor ogen houdt, zijn veranderingen tijdens het proces niet erg. Fouten maken mag. Sterker nog: het moet. Zo ontstaat er een toepasbaar instrument.

Stap 3: Ga op zoek naar wat er al is

Maak gebruik van bestaande meetinstrumenten. Als je gericht zoekt is de terminologie en methodologie vaak aan te passen naar de situatie en interventie die jij wilt meten. Zo kom je tot een meetinstrument dat stap voor stap contextspecifiek gemaakt kan worden.

Ben je benieuwd wat de leerlingen vinden en leren van de activiteiten?

Dan kun je de leerlingenevaluatie van Sardes en SEO gebruiken, die zij speciaal voor scholen hebben ontwikkeld.

- Voor meer informatie: Leerlingenevaluatie activiteiten Programma School & Omgeving | Gelijke kansen

Schouwen: een succesvol monitoringsinstrument
Een schouw is een voorbeeld van een monitoringsinstrument. Het is een kijkje in de keuken van andere coalities. Het belangrijkste doel is om van elkaar te leren. Vragen die centraal staan zijn:

- Passen de activiteiten bij de doelen?
- Kan je verwachten dat de uitgevoerde activiteiten leiden tot de gewenste resultaten en effecten?
- Welke verbeterpunten zijn er?

Je kunt een schouw laten organiseren door een externe partij, maar je kan het ook zelf opzetten. Een schouw wordt uitgevoerd door een schouwpanel (betrokkenen van andere coalities) en vindt plaats op een school. Tijdens de schouw gaat het schouwpanel in gesprek met zoveel mogelijk verschillende betrokkenen. Denk aan een schoolleider, projectleider, coördinator, leerkrachten, lokale partners, ouders, leerlingen en de gemeente. Een schouw duurt ongeveer een halve dag, afhankelijk van het programma.

Voorbeeld uit de praktijk

Externe docenten als volwaardig teamlid

‘Kwaliteit meten wij aan de terugkeer van de leerlingen naar een activiteit. Zij voelen direct of het veilig is en of er écht contact wordt gemaakt. Externe docenten spelen daarin een belangrijke rol. Ze worden gezien als volwaardig onderdeel van het team en krijgen – waar nodig – studiedagen aangeboden om hun werk te versterken. Mocht er toch een mismatch ontstaan, dan wordt dat direct opgepakt.’

- Middelbare school Praktijkcollege Het Plein in Amsterdam

Tips voor het organiseren van een schouw

De onderzoekers van Sardes en SEO hebben veel schouwen uitgevoerd. Wil je als school zelf een schouw organiseren? Hieronder de belangrijkste tips:

1. **Organiseer de schouw** tijdens een dagdeel waarop veel betrokkenen aanwezig zijn. Het liefst wanneer er ook een School & Omgeving-activiteit plaatsvindt;
2. **Begin de schouw** met een presentatie van de gastschool over hoe het programma tot stand is gekomen en vormgegeven;
3. Richt het **verdere programma** op basis van de situatie binnen de school. Speelt een bepaalde aanbieder een grote rol? Neem hier dan de tijd voor. Voert juist het eigen personeel de activiteiten uit? Laat hen dan aan het woord;
4. **Beperk het schouwpanel** tot vijf personen, zodat er voldoende ruimte is voor ieders vragen en ervaringen;
5. **Organiseer je ook een gesprek met leerlingen?** Splits het schouwpanel dan op, zodat je een laagdrempelige setting creëert waarin leerlingen hun verhaal kunnen doen;
6. **Hetzelfde geldt voor observaties bij activiteiten.** Zorg dat de uitvoerder vooraf op de hoogte is dat jullie een kijkje komen nemen en waarom jullie dit doen;
7. **Zorg dat er één persoon in de lead is** wat betreft het programma en het stellen van de vragen. Idealiter is ook iemand verantwoordelijk voor verslaglegging, zodat je na afloop kunt teruglezen wat er is gezegd en het verslag ook met anderen kunt delen;
8. **Sluit de schouw af met een gezamenlijke terugblik.** Hoe heeft iedereen de schouw ervaren? Wat valt op? Wat gaat er goed en waar zijn mogelijk nog ontwikkelpunten?

Leestip

In dit interview vertelt de coördinator in Haarlem over hoe hij de schouw bij zijn coalitie heeft ervaren.

Hoofdstuk 5

Wie doet wat in de coalitie?

5.1 Hoe ziet een coalitie eruit?

Er zijn verschillende manieren om je coalitie in te richten. Elke coalitie bestaat uit het bevoegd gezag van minimaal een gemeente, een school en een lokale partner. We zien over het algemeen twee organisatiestructuren bij de coalities:

Tip

Benoem een projectleider. Zorg dat deze persoon genoeg tijd heeft om een spilfunctie te vervullen in bijvoorbeeld het bouwen van draagvlak binnen de coalitie, visievorming, het eerste ontwerp van het verrijkte aanbod en contacten met andere coalities.

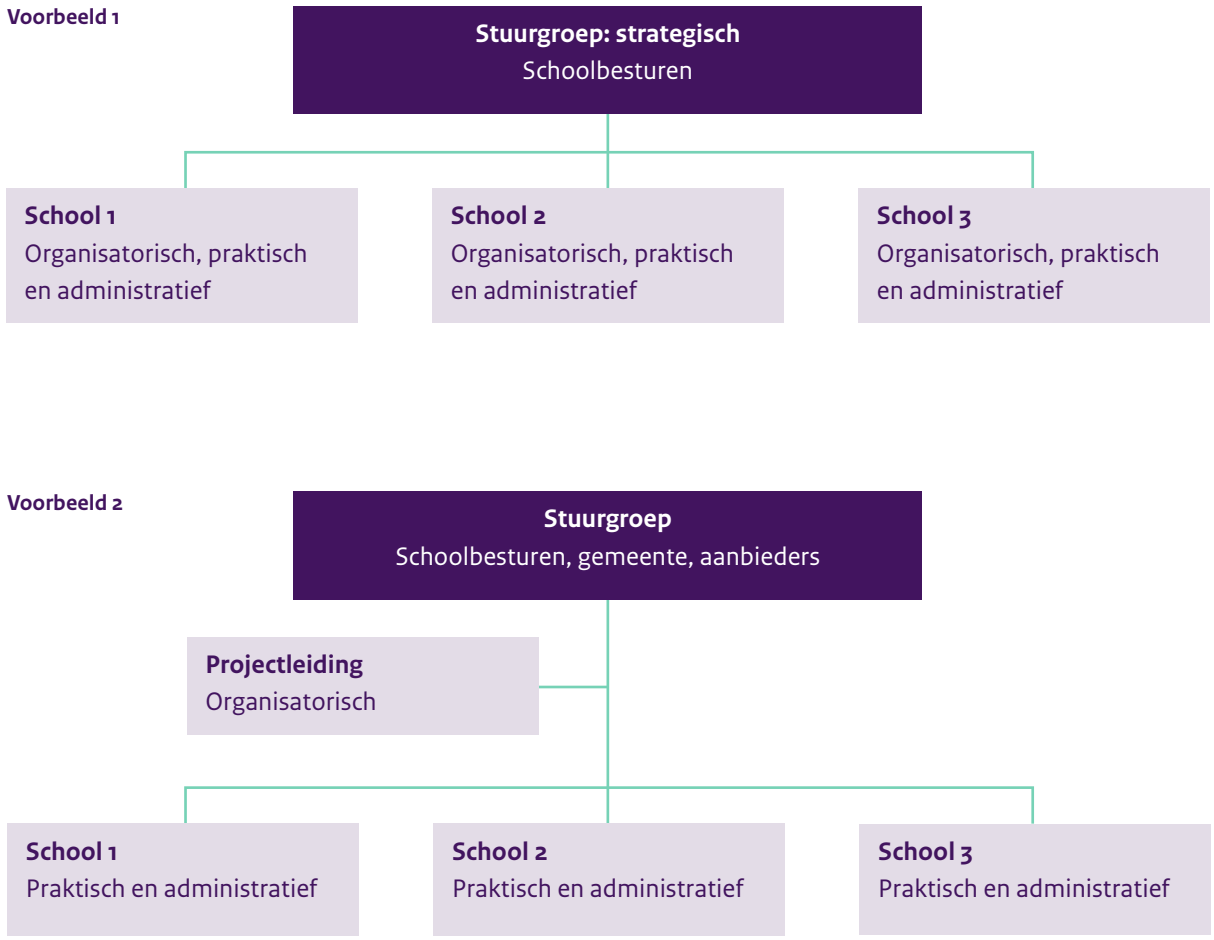

Figuur 2 Organisatiestructuur voorbeelden

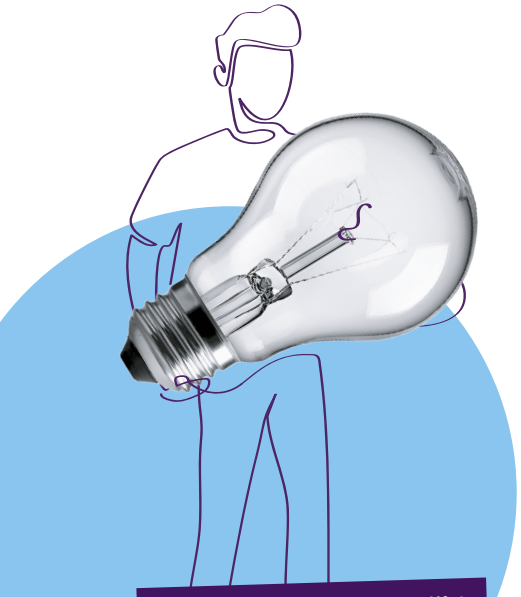

Hoe gaat dat in de praktijk?

Brede School De Wiken in Drachten heeft een grote coalitie aan partners in en om de school en de wijk. De school werkt samen met zo'n twintig organisaties om kwalitatief goed aanbod voor de leerlingen neer te zetten. De directeur adviseert: 'Natuurlijk zijn we blij met zo'n brede coalitie, maar het nadeel ervan is dat je al deze partijen onmogelijk tegelijk te spreken krijgt. Ik adviseer andere scholen in een soortgelijke positie primaire partners te kiezen met wie je je aanbod vormgeeft. De anderen schakel je in wanneer dat nodig is.'

- Basisschool Brede School De Wiken in Drachten

Lees meer in dit artikel

5.2 Welke rollen zijn er?

Wat is de rol van de regievoerder?
Eén bevoegd gezag van één van de deelnemende vestigingen in de lokale coalitie treedt namens de lokale coalitie op als regievoerder. Naast de coalitie-aanmelding heeft de regievoerder een plan van aanpak ingediend via de website van DUS-I.

Belangrijke aandachtspunten voor de regievoerder:

- Als de regievoerder zijn taken aan een nieuwe regievoerder overdraagt, hoort de oorspronkelijke regievoerder hier melding van te maken bij DUS-I.
- De regievoerder dient uiterlijk 1 november 2028 een kwaliteitsrapport bij DUS-I in te dienen, waarvoor door DUS-I in juni 2025 een format voor beschikbaar is gesteld.

Lees hier meer

Wat is de rol van de gemeente?
De gemeente is één van de coalitiepartners. Hoe de gemeente deze rol invult verschilt per coalitie. Voor alle gemeenten geldt dat zij beleid voeren dat raakvlakken heeft met dit programma. Denk aan cultuur-, sport-, jeugd-, zorg- en onderwijsbeleid. Van de gemeente mag je verwachten dat zij zich inzet om het verrijkte aanbod aan te laten sluiten op de omgeving van de school en de gemeentelijke thema's die lokaal spelen. Deze inzet vormt ook input voor het kwaliteitsrapport dat bij de verantwoording ingediend moet worden.

Tips

- De gemeente kan helpen bij het leggen van contacten met lokale partijen zoals welzijns, sport- en cultuurorganisaties.
- Een belangrijke (start)vraag om met de gemeente te bespreken is: Hoe bevorder je de samenhang tussen de visie van de coalitie op ontwikkelkansen en de visie vanuit het gemeentelijke beleid op onderwijs en jeugd?

Meer handige vragen voor het gesprek met de gemeente zijn te vinden in de kwaliteitshandreiking.

Voorbeeld uit de praktijk

Den Bosch

In Den Bosch valt al het verrijkte aanbod onder het gemeentebrede programma TOP-tijd. Een projectleider uit het team Gelijke Kansen van de gemeente werkt intensief samen met de andere coalitiepartners: 'De scholen maken de programma's en voeren deze uit, de gemeente bewaakt het grotere geheel.' Zo is de gemeente een belangrijke partner in de afspraken die met lokale partners gemaakt worden over kwaliteit en financiering. Ook heeft zij de monitoring opgezet en gaat een medewerker uit het team kansengelijkheid de kwaliteitscyslus verder ontwikkelen en kwaliteitsbezoeken brengen tijdens de activiteiten.

- Meer weten over dit voorbeeld? Lees: TOP-tijd op Bossche VO-scholen. Samen bouwen aan een rijkere schooldag voor iedere leerling | Gelijke kansen

Voorbeeld uit de praktijk

Midden-Groningen

Bij de gemeente Midden-Groningen werken innovatiebegeleiders die scholen ondersteunen bij het opzetten en uitwerken van verrijkte schooldagen. De innovatiebegeleiders slaan de brug tussen de basisschool, de gemeente, aanbieders en het provinciaal netwerk Tijd voor Toekomst. Zij informeren scholen die starten met verrijkte schooldagen en helpen hen bij het uitwerken van een startanalyse en een passend plan van aanpak. Ook brengen zij scholen in contact met mogelijke (lokale) aanbieders en zorgen zij voor aansluiting met de bso en bestaande gemeentelijke initiatieven (zoals de cultuur- en buurtsportcoaches). Hiernaast zorgen zij voor een goede samenwerking met gemeentelijke collega's van het onderwijskansenbeleid (o.a. VVE), sport- en cultuurbeleid, maar ook met de gebiedsregisseurs, wijkcentra en opbouwwerkers. Met als belangrijk doel: een integrale aanpak in Midden-Groningen.

Voorbeeld uit de praktijk

Amsterdam

In Amsterdam heeft de gemeente een stadsbreed kwaliteitsinstrument laten ontwikkelen: 'Omdat optimale ontwikkeling van kinderen alleen geborgd kan worden als de kwaliteit van het aanbod goed is, hebben we een kwaliteitsinstrument ontwikkeld dat algemeen toepasbaar is, ongeacht het soort activiteit. We maken gebruik van het Leuvense model voor welbevinden en betrokkenheid.' Op initiatief van de gemeente bezoeken onafhankelijke observatiecoaches, die hier speciaal voor opgeleid zijn, activiteiten en voeren zij coachende gesprekken over de kwaliteit van het aanbod. Ook is de gemeente opdrachtgever voor de ontwikkeling van een app. Hiermee kunnen activiteiten worden ingepland en kinderen worden ingeschreven voor deelname.

- Meer weten over de Amsterdamse aanpak? Lees: In gesprek met Dick Bentvelzen: Amsterdamse innovaties in naschools ontwikkelaanbod en kansengelijkheid | Gelijke kansen

Wat is de rol van de projectleider?
De projectleider is de spil en de aanvoerder in de coalitie. De projectleider is de aanjager van de kwaliteitscyclus, gaat samenwerkingsverbanden aan is vaak verantwoordelijk voor de aansturing van coördinatoren. De precieze invulling van deze rol verschilt per coalitie.

- Lees meer in het boekje dat we maakten voor projectleiders; hierin vind je een overzicht van de geleerde lessen.

Tips

Twee belangrijke tips uit de leergemeenschap voor projectleiders:

1. Kies duidelijk positie: je kan als projectleider niet alles!
2. Oefen je in de spagaat!'

Wat is de rol van de schoolleider?
De schoolleider is een belangrijke speler in de coalitie. De schoolleider is vaak de opdrachtgever van het verrijkte aanbod en kan een brug slaan tussen het aanbod en het curriculum. Dat geldt ook voor het laten aansluiten van het pedagogische klimaat. Ook is de schoolleider verantwoordelijk voor het betrekken van de brugfunctionaris, als deze aanwezig is op jouw school. Deze speelt een belangrijke rol richting ouders en bij bijvoorbeeld werving en selectie van kinderen voor het verrijkte aanbod. Je bent als schoolleider onmisbaar in het creëren van visie en draagvlak in én om de school.

De praktijk vraagt soms om flexibiliteit
De hier omschreven rollen zijn in de praktijk vaak meer fluïde dan hier omschreven. Zo zijn sommige schoolleiders regievoerder, projectleider én coördinator tegelijk terwijl op andere plekken deze rollen door verschillende personen worden vervuld.

Wat is de rol van de coördinator?
De coördinator is essentieel in de dagelijkse uitvoering van de activiteiten. Zo werkt hij samen met de projectleider en de schoolleider om alle activiteiten op de dag zelf in goede banen te leiden. De coördinator houdt bij welke kinderen meedoen, is het aanspreekpunt en helpt vanuit pedagogisch vlak om de activiteit zo succesvol mogelijk te maken. Ook kan hij, alleen of met de projectleider, in gesprek gaan met de lokale partners over kwaliteit en verbeterpunten. Daarnaast is de coördinator op sommige scholen aanwezig bij de activiteiten om als pedagogisch geschoold professional bij te dragen aan de kwaliteit van het aanbod.

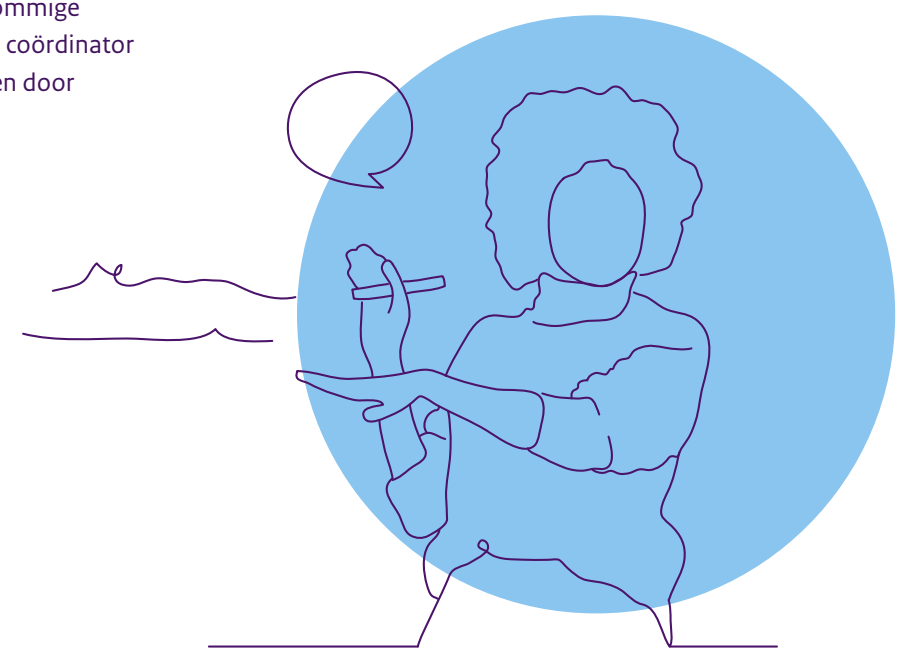

Hoe zien die functies er in de praktijk uit?
Hieronder vind je de functieomschrijving van de rollen projectleider en coördinator van de coalitie in Terneuzen.

De projectleider:
- Is de spil en de aanvoerder van het project School & Omgeving;
- Ontwikkelt een relevant, passend en kwalitatief hoogstaand programma in afstemming met landelijke en lokale partners;
- Doet werving en selectie van vakkrachten;
- Gaat samenwerkingsverbanden aan;
- Zorgt voor een goede PR en communicatie;
- Is verantwoordelijk voor de aansturing van de coördinatoren op de scholen en zorgt ervoor dat hij/zij in overleg met de coördinator een passend en kwalitatief aanbod kan blijven garanderen;
- Stemt af met directie, partners in de coalitie, leerkrachten en vakdocenten;
- Is verantwoordelijk voor het budgetbeheer;
- Organiseert projectgroepen en houdt de voortgang en resultaten nauwlettend in de gaten;
- Rapporteert aan de stuurgroep;
- Neemt initiatief, ontwikkelt, plant en behoudt de regie.

De coördinator:
- Werkt samen met de projectleider om maatwerkprogramma's te ontwikkelen voor de school. Goede afstemming van behoefte van school en het aanbod;
- Is het aanspreekpunt m.b.t. de activiteiten die op school gehouden worden, voor zowel kinderen en ouders als andere leerkrachten en lokale partners van activiteiten;
- Bewaakt mede met de projectleider de kwaliteit van de aangeboden activiteiten.

Wat is de rol van de lokale partners?
De lokale partners verzorgen het verrijkte aanbod. Daarbij is het belangrijk dat zij aansluiten bij de werkwijze, visie en doelen van de coalitie. Dit betekent dat zij waar nodig een brug kunnen slaan tussen het normale curriculum en de verrijkte activiteit, dat ze de 'taal' van de leerlingen spreken en zo talenten kunnen ontdekken en dit kunnen aanmoedigen. Ook is het belangrijk dat zij pedagogisch aansluiten op de aanpak van de betreffende scholen.

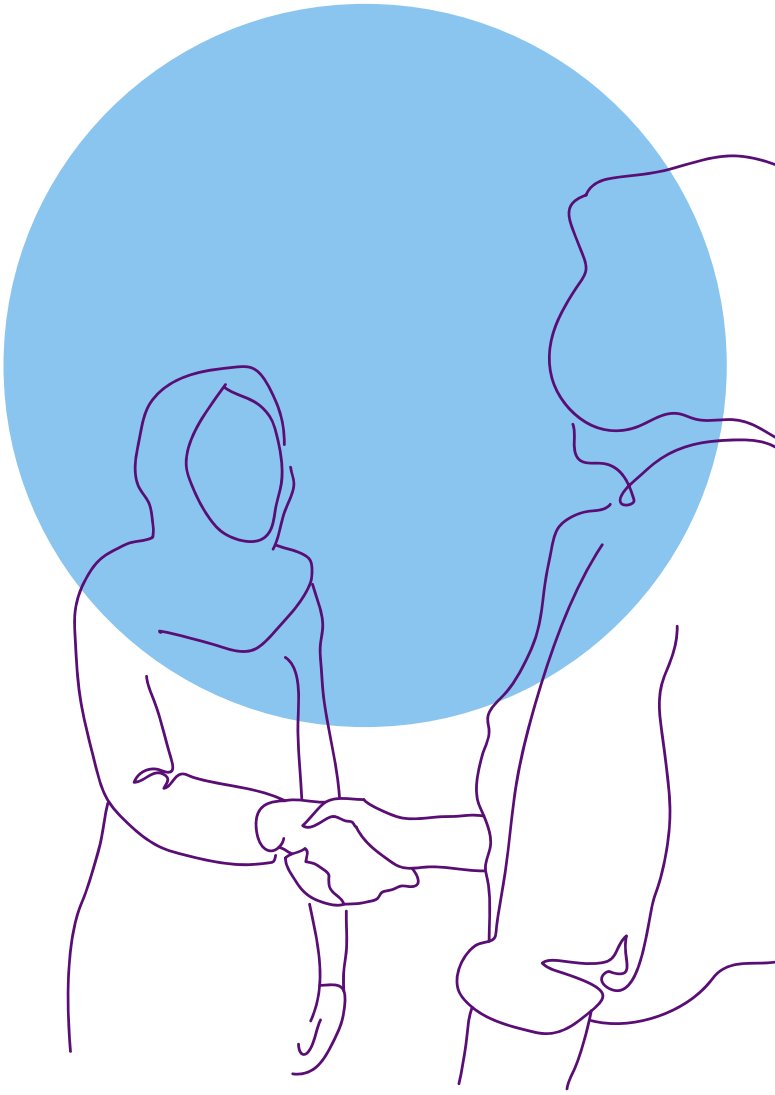

Hoofdstuk 6

Alles wat je nodig hebt om het aanbod verder vorm te geven

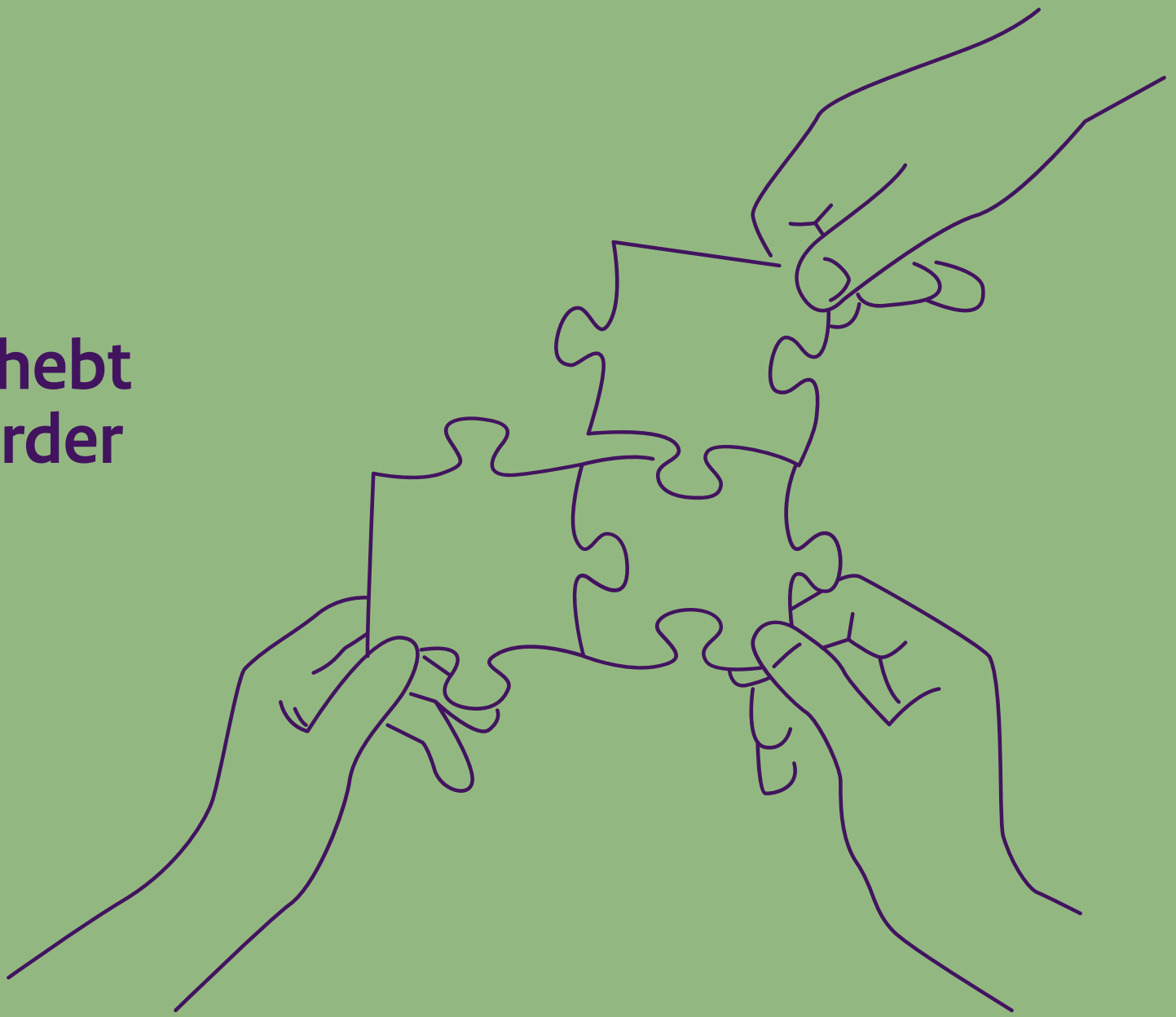

In dit hoofdstuk geven we antwoord op de belangrijkste vragen die coalities hebben bij het inrichten van het verrijkte aanbod. Denk aan de opzet van het programma, de samenwerking met de bso's, de inzet van vrijwilligers en de werving van leerlingen.

6.1 Hoe deel je de dag in?

Er zijn verschillende indelingen van dag- en vakantie-programma's. De keuze hangt af van de visie van de school en de coalitie én van de afspraken die je met de partners maakt. We zien verschillende varianten terug bij de coalities.

Veel scholen maken een keuze uit één van de volgende varianten:

1. Aanbod tijdens de dagstart (in het VO):
Dit wordt vaak gecombineerd met het mentoruur en vormt een positieve start van de dag. De leerlingen zijn in principe allemaal aanwezig en dit (half)uur zorgt voor ontspanning en een betere binding met de school en de klas.

2. Tussenschools aanbod (tijdens pauzes):
Voordelen van deze opzet zijn dat alle leerlingen aanwezig zijn en leraren echt pauze hebben. Een verrijkt aanbod tijdens de pauzes zorgt vaak voor meer rust en minder incidenten in de pauzetijd. Dit aanbod wordt ook vaak gecombineerd met het naschoolse aanbod (het dient daarbij als teaser).

3. Een verlengde schooldag (met aanbod gedurende de dag):
Als je de verrijkte activiteiten aanbiedt tijdens de schooldag (dit betekent tussenschools of gedurende de dag) dan doen alle kinderen automatisch mee. Tussenschools kan net te kort zijn, sommige scholen kiezen daarom voor het verlengen van de schooldag. Een verandering waarvoor instemming van de Medezeggenschapsraad nodig is. Zo is er meer ruimte om het verrijkte aanbod aan te bieden, eventueel afgewisseld met onderwijstijd. Dat betekent dat de leerkrachten een langere werkdag hebben. Het voordeel is wel dat zij gedurende de dag tijd hebben voor andere werkzaamheden, wanneer de begeleiders van het verrijkte aanbod met de leerlingen aan de slag gaan.

Voor alledrie de hierboven beschreven varianten geldt dat je per definitie alle leerlingen bereikt (inclusief de meest kwetsbare). Ook ben je aantrekkelijk als opdrachtgever omdat lokale partners meer uren kunnen maken.

4. Naschools aanbod:
Het grootste voordeel van deze opzet is dat deze dagindeling het makkelijkst te organiseren is. Ook hoeven docenten niet langer op school te blijven. Bij deze variant vormen de werving en het vasthouden van leerlingen soms een uitdaging. Dit komt door logistieke uitdagingen als leerlingenvervoer of schema's van broertjes en zusjes. Specifiek voor het VO is het een uitdaging dat leerlingen niet tegelijkertijd uit zijn.

Wat zegt de regeling?

Een school heeft de vrijheid om gedurende de gehele schooldag activiteiten aan te bieden, zolang dit niet meetelt als wettelijke onderwijstijd. Activiteiten kunnen dus wel voor-, tijdens- of na de schooldag plaatsvinden. Ook tijdens schoolvakanties mogen de activiteiten doorlopen. Het is niet toegestaan om activiteiten in het weekend plaats te laten vinden of alleen tijdens schoolvakanties.

Tip

Wil je meer tips en voorbeelden over hoe je dit aan kunt pakken?

- Lees dit artikel

Voorbeeld uit de praktijk

De verlengde schooldag op CBS Kleurenpracht

Op basisschool Kleurenpracht in Zaandam hebben de kinderen een verlengde schooldag. Dat betekent dat de kinderen de hele week van 08.30 uur tot 15.00 uur naar school gaan. Groep 7 en 8 gaan twee dagen per week zelfs tot 16.00 uur naar school. Een belangrijke reden om het op deze wijze te organiseren is dat álle kinderen dan meedoen.

Voorbeeld uit de praktijk

De verlengde schooldag op De Wiken

Op de beide basisscholen onder het dak van Brede School De Wiken in Drachten is sprake van een verlengde schooldag. ‘Eerder duurde de lesdag tot 14:00, nu is dat 14:30 uur. Alle leerlingen nemen deel aan dit extra halve uur, zo weten we zeker dat ieder kind met het aanbod bereikt wordt. Het verrijkte programma dat onder lestijd wordt aangeboden, krijgt een vervolg in het verlengde aanbod van de school.’

6.2 Hoe deel je het jaar in?

Veel scholen bieden ook in de vakanties verrijkte activiteiten aan om te zorgen dat de ontwikkeling in de vakanties doorgaat. Sommige scholen organiseren aanbod in alle vakanties, andere scholen kiezen specifiek voor de zomervakantie omdat dit een langere periode is. Of voor de kerstvakantie, omdat kinderen dan veel binnen zitten. Je kunt ook verrijkt aanbod programmeren tijdens studiedagen.

Voorbeeld uit de praktijk

Hoe ziet dit eruit bij scholen?

In Hoorn wordt jaarlijks de Internationale Zomerweek georganiseerd. Verschillende scholen werken dan samen en leerlingen uit het speciaal voortgezet onderwijs en het praktijkonderwijs volgen dan het verrijkte aanbod in de zomervakantie. De Zomerweek is opgezet om taalontwikkeling te bevorderen, nieuwe vrienden te maken en nieuwe talenten ontdekken. Ook ontdekken de leerlingen wat er in hun regio te doen is en waar zij terecht kunnen. Er wordt in deze week intensief samengewerkt met het jongerenwerk.

- Nieuwsgierig? Lees meer in dit artikel.

Wat zegt de regeling?

Een school mag de activiteiten laten doorlopen tijdens de schoolvakanties, waarbij de leerlingen op vrijwillige basis deelnemen. Maar een school mag deze activiteiten alléén tijdens de schoolvakanties laten plaatsvinden. Aanbod in het weekend is niet toegestaan vanuit de regeling.

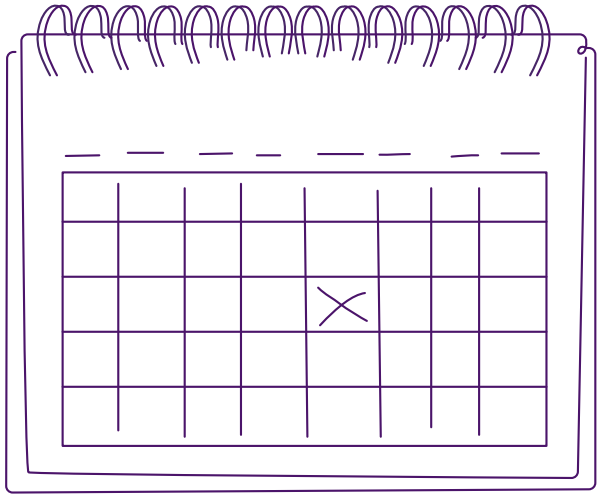

6.3 Hoe verbind je het verrijkte aanbod met de inhoud van het onderwijs?

Een belangrijke vraag is hoe je als school de activiteiten aan kan laten sluiten bij het programma van de reguliere schooldag. Scholen maken hierin verschillende keuzes. Er zijn scholen die thematisch werken en de thema's van het onderwijs terug laten komen. Andere scholen kiezen ervoor om bijvoorbeeld de taalontwikkeling of het muziekonderwijs ook in het verrijkte aanbod terug te laten komen.

Voorbeeld uit de praktijk

Almere zet taal in beweging

Bijvoorbeeld in Almere, waar de kansen gepakt worden om de kinderen te stimuleren in hun taalontwikkeling tijdens het alledaagse van de activiteiten. De projectleider zegt hierover: 'Stel de juiste vragen, benoem vaktermen en koppel daar bijvoorbeeld academisch taalgebruik aan. Geef je een timmerles en ben je aan het zagen, koppel hier dan bepaalde woorden aan. Denk aan cirkelzaag of capaciteit. Zo simpel kan het verrijken van taal zijn.'

Lees verder

Voorbeeld uit de praktijk

Elk vak vergroot de woordenschat

Op de Haagse basisschool 't Palet is het extra aanbod ook gericht op basisvaardigheden: 'Om de verbinding te houden met het reguliere programma is alles aan elkaar verbonden. Dit is met name gericht op het vergroten van de woordenschat. We merken dat dat het belangrijkste is om je zelfredzaam te maken in deze maatschappij en kans te maken op een goede baan. Natuurlijk is het leuk als je muziekles hebt, maar het is fijn als daar ook aan de woordenschat wordt gewerkt en dat je wereld zo wordt vergroot.'

Lees meer over hun aanpak

Voorbeeld uit de praktijk

Verbinding tussen taal-, reken- én muziekles

Op CBS Kleurenpracht in Zaandam-Oost wordt het verrijkte aanbod direct verbonden aan het thema waar de kinderen onder schooltijd aan werken. Deze thema's wisselen elke zes weken. In de taal-, reken- en muzieklessen kan dan verbinding gelegd worden met het verrijkte aanbod, wat de (taal)ontwikkeling stimuleert. De filosofie is: je hebt de brede vorming van een rijke schooldag nodig om een rijke taal te kunnen ontwikkelen.

6.4 Werk samen met partners die aansluiten op de pedagogische visie van de school. Hoe doe je dat?

Het is belangrijk dat er samenhang is tussen de pedagogische visie van de school en die van het verrijkte aanbod. Andere coalities geven tips over hoe je dit voor elkaar krijgt:

- ! Zoek partners die bij jouw 'waarom' en 'hoe' passen. Dus niet alleen mensen die het leuk vinden, maar ook lokale partners die passen bij jouw pedagogische en didactische visie. Zo werk je samen vanuit een en dezelfde gedachte;
- ! Bespreek je pedagogische visie met de lokale partners en beoordeel of de lokale partner voldoet. Is dit niet het geval, maar wil je wel graag samenwerken met de lokale partner, zorg er dan voor dat de coördinator of pedagogisch medewerker van de school aanwezig is bij de activiteiten. Een andere optie is het bijscholen van deze lokale partners;
- ! Begin met het programmeren van kleine groepen en breid deze waar nodig uit;
- ! Kijk goed welke activiteiten je aan de onder- en middenbouw en welke je aan de midden- en bovenbouw wil aanbieden en maak hier een duidelijke keuze in. Zorg ervoor dat er voor alle kinderen iets te kiezen valt, maar maak wel onderscheid tussen deze twee groepen, omdat ze andere behoeftes hebben;
- ! Denk bij het programmeren na over de pedagogische behoeftes van de leerlingen die je graag in je activiteiten terugziet.

Voorbeeld uit de praktijk

Gezamenlijk afstemmen

'Het afstemmen van de pedagogisch-didactische vaardigheden is ook belangrijk. Dat laatste lijkt misschien klein, maar vergroot wel de herkenbaarheid naar de kinderen toe. Daarnaast opent het ook direct het gesprek met de aanbieder. Door gezamenlijk af te stemmen hoe je bijvoorbeeld een les begint en eindigt creëer je voorspelbaarheid. Waardoor de kinderen weten: of ik nu ga leren, dansen of koken, dit herken ik.'

– Coalitie Almere

Voorbeeld uit de praktijk

Vier waarden die richting geven

'We gaan uit van wat we aan ontwikkeling bij een kind willen zien en bepalen dan hoe we daar gaan komen. Tegelijkertijd houden we onze vier kernwaarden in het oog: respect, verbinden, ontmoeten en (leren) kennen. Zo kan het doel van de ene activiteit en per kind verschillen.'

– Middelbare school Omnia College in Gorinchem

- Lees meer over hun aanpak

Voorbeeld uit de praktijk

Hier groeit de begeleider mee

De coalitie Tijd voor Toekomst (Oost-Groningen) biedt trainingen aan voor (gast)docenten, workshopbegeleiders, vrijwilligers en ouders/ verzorgers die in de verrijkte schooldag een rol hebben of willen. Zo leren deelnemers in verschillende modules meer over pedagogische vaardigheden en didactiek, zoals het opbouwen van lessen, het enthousiasmeren en motiveren van leerlingen met behulp van actieve werkvormen, het omgaan met verschillen en weerstand en het vormgeven van hun rol voor de klas. De derde module heeft een persoonlijke leerroute, inclusief coaching in de eigen praktijk.

- Meer informatie vind je hier

6.5 Hoe betrek je leerlingen bij de opzet van het programma?

Bij het opzetten van je verrijkte aanbod is het belangrijk om in te spelen op de behoeftes van de leerlingen. Zo kunnen zij meedenken en beslissen welke activiteiten zij graag willen doen, en kunnen ze een taak op zich nemen. Denk aan het klaarzetten van activiteiten, het verzamelen van ideeën van andere leerlingen en het ondersteunen van aanbieders. Zo worden zij echt eigenaar van het aanbod.

Houd hierbij oog voor de specifieke behoeftes van de doelgroep. Denk aan cultuursensitief vragen stellen en ruimte bieden aan behoeftes van bovenbouw en onderbouw en specifieke problematiek zoals traumasensitiviteit en gezondheid, enzovoort.
Een paar tips van coalities:

- Zet een werkgroep op met gemotiveerde én minder gemotiveerde leerlingen (of vraag de leerlingenraad). Vraag door bij de minder gemotiveerde leerlingen en betrek ze. Laat ze bijvoorbeeld de naam kiezen van het verrijkte aanbod (Gocademy, TOPtijd, Plein XL en Abby D zijn gekozen door leerlingen);
- Zet rolmodellen in: zij kunnen leerlingen aanmoedigen om nieuwe activiteiten te ontdekken. Denk aan oud-leerlingen en jeugdwerkers uit de wijk;
- Begeleid degene die over leerlingparticipatie gaat en bied ondersteuning. Dit is vaak de coördinator, maar het kan ook een docent en/of lokale partner zijn;
- Test een activiteit voordat je deze aanbiedt, zodat leerlingen laagdrempelig kennismaken met een activiteit en de begeleider;
- Gebruik leerlingen ook om gedurende de looptijd van een activiteit te werken aan kwaliteit: laat hen bijvoorbeeld via de app waarmee ze zich inschrijven een korte beoordeling geven van een ‘neutraal, like of superlike’.

Het belang van kinderinspraak

Volgens het Nederlands Jeugdinstituut (NJi) is welbevinden sterk verbonden met het ervaren van autonomie, verbondenheid en competentie. Dit betekent voor School & Omgeving dat kinderen betrokken moeten worden bij de inhoud van het programma. Wanneer zij invloed hebben op hun vrije tijd, bijvoorbeeld door mee te denken over activiteiten of zelf keuzes te maken, vergroot dit hun intrinsieke motivatie en gevoel van eigenaarschap. Juist kinderen in een kwetsbare positie profiteren hiervan: zij ervaren dat hun stem telt, wat bijdraagt aan hun zelfvertrouwen en veerkracht. Een programma dat uitgaat van de behoeften en belevingswereld van kinderen, vormt zo niet alleen een fijne plek na schooltijd, maar draagt ook bij aan hun brede ontwikkeling en gelijke kansen.

Het betrekken van kinderen en jongeren is ontzettend waardevol voor het succes van het aanbod, maar ook voor de creativiteit en het zelfvertrouwen van de leerlingen. Kim Haijes doet onderzoek naar de School & Omgeving Coalitie Coevorden: ‘We weten uit literatuuronderzoek dat kinderparticipatie een essentieel aspect is voor de ontwikkeling van kinderen. Het is van belang hen actief te betrekken bij beslissingen die hen aangaan. Naast dat het hun zelfvertrouwen bevordert, draagt het ook bij aan de ontwikkeling van belangrijke vaardigheden zoals kritisch denken, samenwerken en het probleemoplossend vermogen. Wanneer kinderen worden betrokken, voelen zij zich erkend en gewaardeerd. Dit motiveert hen om actief bij te dragen aan de samenleving.’

Voorbeeld uit de praktijk

Leerlingen denken en beslissen mee

De coalitie in Coevorden zet volop in op het betrekken van leerlingen, zodat ze mede-eigenaar worden. Leerlingen worden zo enthousiaster van de activiteiten. Dat leidt tot reclame onder andere kinderen en ouders. Uit vragenlijsten blijkt dat ruim 18 procent van de leerlingen niet deelneemt omdat ze de activiteiten niet leuk vinden. Door een aanpak op kinderparticipatie krijgen kinderen de kans om eigen ideeën voor activiteiten in te brengen.

- Ben je benieuwd naar hoe dit uitpakt? Lees meer in dit artikel

Voorbeeld uit de praktijk

Samen het aanbod vormgeven

Ontdek je talent en word wie je bent! Dat is de slogan van Scholen aan Zee. Vanuit die visie geven zij, samen met leerlingen, vorm aan de Rijke Schooldag. Ze starten bij wat leerlingen aangeven: hun wensen, interesses en talenten. Zo ontstaat een verrijkt aanbod wat echt samen met leerlingen wordt bedacht.

Tijdens de tweejaarlijkse Krachtige Kansenbeurs krijgen alle leerlingen ruimte om het aanbod te bekijken, te verkennen en vragen te stellen. Daarna kunnen zij zich direct inschrijven. Door mee te doen, experimenteren leerlingen laagdrempelig met activiteiten die bij hen passen. Ze ontdekken wat hun nieuwsgierigheid prikkelt en waar ze goed in zijn. Deze aanpak versterkt de autonomie van leerlingen en vergroot de verbondenheid met school en met elkaar. Dit wordt aangemoedigd door een puntensysteem: leerlingen kunnen punten verdienen en inzetten. De leerling die per maand de meeste punten verzamelt, wordt extra in het zonnetje gezet. Dit spelelement (gamification) maakt deelname zichtbaar, stimuleert eigenaarschap en houdt meedoen aantrekkelijk.

Deelname aan het verrijkte aanbod wordt gecombineerd met structurele reflectie op ervaringen en opbrengsten. Daardoor kan het aanbod tijdig worden bijgesteld en kan de school en de S&O projectleider, waar nodig, de partners die het verrijkte aanbod verzorgen gericht ondersteunen. Zo blijven wensen en aanbevelingen actueel en blijft de Rijke Schooldag relevant voor alle leerlingen.

- Scholen aan Zee, Voortgezet onderwijs, Den Helder

6.6 Hoe werf je leerlingen?

De werving van leerlingen wordt door het hele land verschillend aangepakt. Zo werken sommige scholen met apps (vaak in verschillende talen), anderen met een website, papieren inschrijflijsten op school, e-mails of bekende programma's als Magister. Waar de ene school werkt met een speciale app voor inschrijvingen, gebruikt een andere school juist bewust papieren briefjes, kleurrijke posters in de hal of aula en weer een andere school gebruikt de reguliere schoolapp (zoals Magister) voor aanmeldingen. Net wat past bij de school. Meerdere coalities benoemen het belang van toegankelijke en laagdrempelige activiteiten, dus hou hier rekening mee in het vormgeven van de inschrijvingen en de promotie van activiteiten.

Tip

Geef tijdens de pauzes of de 'normale' les voorproefjes geven van activiteiten of organiseer een aanbiedersmarkt op school, zodat de kinderen laagdrempelig kennis kunnen maken met de activiteit en de begeleider.

Voorbeeld uit de praktijk

'Vind je iets leuk, dan kun je de qr-code scannen en je meteen opgeven', vertelt dansclubdeelnemer Ashley. Knutselclubdeelnemer Bente vult haar aan: 'En als je wilt, zelfs voor meerdere activiteiten. Je kan en mag overal voor kiezen.'

– Leerlingen van middelbare school het Omnia College in Gorinchem

Voorbeeld uit de praktijk

'Er worden flyers gemaakt in vijf talen. Op die flyer zit een QR-code, daarmee kunnen ouders kinderen inschrijven. De projectleider vanuit Campus die verbonden is aan de school doet een promotietour langs alle klassen waar diegene het aanbod voor het volgende blok onder de aandacht brengt. Als de aanmeldingen binnen zijn, laat Campus aan school weten wie zich ingeschreven hebben. Vervolgens gaan leerkrachten kinderen gericht benaderen om ook in te schrijven. Hoe meer leerkrachten betrokken raken, hoe beter.'

– Stichting Campus Nederland in Rotterdam

Voorbeeld uit de praktijk

'Start het verrijkte aanbod eerst tijdens de lessen om de kinderen kennis te laten maken met de activiteit en degene die de les geeft. Maak het hiermee laagdrempelig en doe dat voordat je met inschrijven voor buitenschoolse activiteiten gaan werken.'

– Speciaal basisonderwijs IKC Schalkwijk in Haarlem

6.7 Hoe werf je de leerlingen die het verrijkte aanbod het hardst nodig hebben?

Het inzetten van docenten om specifieke kinderen aan te moedigen zich in te schrijven, is een veelgehoorde oplossing. Coalities reserveren plekken op hun inschrijflijsten voor deze leerlingen en monitoren de inschrijvingen. Zo krijgen leerlingen ook de kans om aan verschillende activiteiten mee te doen. Indien nodig worden de ouders aangesproken door een docent, oudercoördinator of brugfunctionaris. Sommige coalities nemen bezwaren bij ouders weg door hen naar school te laten komen voor voorproefjes of (eind-)presentaties. Andere praktische oplossingen zijn vaak locatieafhankelijk, enkele voorbeelden zijn:

- Een laagdrempelige locatie voor de activiteiten;
- Kinderen uit hetzelfde gezin aan dezelfde activiteit laten deelnemen om logistieke bezwaren tegen te gaan;
- Een laagdrempelige manier van inschrijven;
- Strategische, laagdrempelige en duidelijke communicatie richting ouders over inschrijven (denk aan wanneer, welke manier, taal, welke contactpersoon van de school).

Voorbeeld uit de praktijk

De kracht van mensen die de wijk kennen

Om ervoor te zorgen dat juist de kinderen die het 't hardst nodig hebben, bereikt worden, lopen op basisschool 't Palet in de Haagse Schilderswijk oudercoördinatoren rond die zowel de kinderen als ouders goed kennen. 'Zij spreken kinderen aan en bespreken met leerkrachten welke ouders en kinderen ze extra kunnen enthousiasmeren voor activiteiten.'

– Basisschool 't Palet in Den Haag

6.8 Hoe zorg je dat leerlingen blijven komen?

Leerlingen hebben zich ingeschreven, hoera! Hoe zorg je ervoor dat ze naar de activiteiten blijven komen? Er zijn veel redenen waardoor leerlingen afhaken. Bijvoorbeeld dat het aanbod niet interessant genoeg is of dat er geen vervoer is.

Vervoer is voor veel coalities een probleem. Sommige coalities lossen dit op door het te regelen met ouders, andere scholen organiseren het aanbod alleen op school of op fietsafstand, weer andere coalities werken met taxi's. Een veelgehoorde oplossing is ook dat aanbieders de groep kinderen van de school naar de activiteit begeleiden als deze op een externe locatie bevindt.

Andere redenen dat leerlingen soms niet meer komen is dat motivatie afneemt. Sommige scholen lossen dit op met 'gamifcatie'. Zo kan een leerling die veel komt, een uitje voor de klas winnen, of een prijs voor enthousiaste deelname. Als een kind niet komt, helpt het om direct contact op te nemen met de ouders.

Voorbeeld uit de praktijk

Een duidelijk systeem om leerlingen te motiveren

Op het Rijswijks Lyceum en het Van Vredenburch College wordt de aanwezigheid van leerlingen goed bijgehouden via een volgsysteem. Als een leerling afwezig is, wordt er contact opgenomen met de leerling of ouder. Dit zorgt ervoor dat leerlingen zich verantwoordelijk voelen en daardoor meer motivatie hebben om naar school te komen. Dit vraagt wel veel coördinatie: als een leerling vaak afwezig is, wordt de mentor erbij betrokken. 'Eerst gebruikten we een aparte app voor talenturen, maar dat werkte niet goed. Dit jaar gebruiken we SomToday voor alles, wat beter werkt. Het is belangrijk dat systemen duidelijk en eenvoudig zijn, zodat alles goed georganiseerd blijft.'

Tips

Spreek bij inschrijving duidelijk de verwachting uit naar de leerling en ouders/verzorgers: deelname is gratis maar niet vrijblijvend.

Laat de **coördinator** op school toezien op leerlingdeelname.

Programmeer in de pauzes of direct na schooltijd.

Spreek leerlingen snel aan als ze niet meer komen en vraag hierop door.

Bij activiteiten die buiten de school plaatsvinden: zorg dat leerlingen begeleid worden naar deze plek.

Hanteer een beloningssysteem voor kinderen die goed meedoen (complimenten, symbolische prijzen).

Laat eventueel **leerlingen uit hetzelfde gezin** deelnemen aan dezelfde activiteit.

Ga het gesprek aan met de aanbieders: hebben zij voldoende pedagogische vaardigheden om deze leerlingen enthousiast te houden?

Zet de brugfunctionaris of leerkracht in om in het gesprek te gaan.

Wees waar mogelijk flexibel in je (inhoudelijke) programmering: ga het gesprek aan met aanbieders en pas de activiteit waar mogelijk aan of zet deze stop.

Speciaal onderwijs? Zoek speciale oplossingen!

Speciaal onderwijs vraagt om specifieke oplossingen met betrekking tot het succesvol vormgeven van je verrijkte aanbod. Denk hierbij aan: meer rust door kleine(re) groepen, een achterwacht op school voor aanbieders, activiteiten op een vaste plek en herkenbare pictogrammen, werken met timers en vaste begeleiders.

Bij speciaal onderwijs is het extra belangrijk dat je goed let op de selectie van lokale partners. Zorg dat de eerste kennismaking met de activiteit (vóór de werving), plaatsvindt in een vertrouwde omgeving met vertrouwde gezicht (in de klas dus).

Voorbeeld uit de praktijk

Wel gratis, niet vrijblijvend

'Er worden flyers gemaakt daarmee kunnen ouders kinderen inschrijven. De flyer is in kernachtig Nederlands opgesteld. Via een qr-code kan de flyer in 10 verschillende talen gelezen worden. De projectleider vanuit Campus die verbonden is aan de school doet een promotietour langs alle klassen waar diegene het aanbod voor het volgende blok onder de aandacht brengt. Na de inschrijving maken wij een groepsindeling die wordt besproken met de leerkrachten zodat zij hier nog aanbevelingen kunnen doen of wijzigingen kunnen doorvoeren. Als bepaalde leerlingen zich niet hebben aangemeld waarvan leerkrachten het toch waardevol vinden dat die meedoen, nemen de leerkrachten contact op met de ouders om ze te overtuigen om de kinderen toch aan te melden.'

– Stichting Campus Nederland in Rotterdam

Voorbeeld uit de praktijk

Zet de enthousiaste ouder in

'Het is een bewuste keuze geweest om de verantwoordelijkheid voor het vervoer naar en van de activiteiten bij de ouders neer te leggen. Een kwart bleek niet te kunnen, omdat ze altijd met busjes worden opgehaald. Sommige ouders waren echter zo enthousiast dat ze de kinderen zelf zijn komen halen. Deze kinderen konden dus alsnog meedoen.'

– Speciaal basisonderwijs
IKC Schalkwijk in Haarlem

Lees meer over hun aanpak

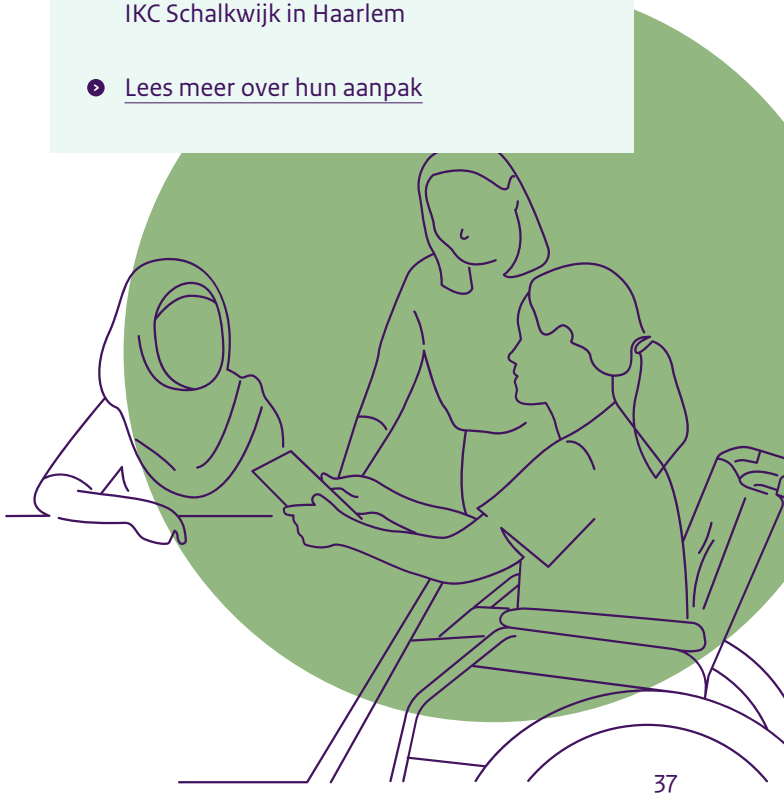

6.9 Hoe vind en werk je samen met lokale partners?

Als je aan de slag gaat met het vormgeven van de verrijkte schooldag, dan moet je nadenken over welke lokale partners je kan gaan inzetten. Hoe vind je lokale partners die aansluiten bij jouw visie? Welke afspraken maak je met hen?

Voorbeeld uit de praktijk

Samenwerking gebaseerd op wederzijds helpen

'Wij werken graag met partners die dezelfde visie op kansengelijkheid delen en geen winstoogmerk hebben. We vinden het belangrijk dat de samenwerking gebaseerd is op wederzijds helpen, niet alleen op het afnemen van diensten. Daarom hebben we in de loop van de tijd sommige partners losgelaten en nieuwe toegevoegd.'

– Middelbare school Rijswijks Lyceum en Van Vredenburch College

Denk bijvoorbeeld aan het creëren van een sociaal veilig klimaat waarin duidelijke grenzen worden gesteld, toezicht gewaarborgd is en kinderen zich beschermd voelen. En waar ruimte is voor emoties en brede ontwikkeling. Hun welbevinden moet op nummer 1 staan voor iedere betrokkene. Ga hierover in gesprek met (mogelijke) partners. Het welbevinden van de kinderen is een essentiële voorwaarde voor een kwalitatief en succesvol programma. Dit is ook opgenomen in de bouwstenen voor kwaliteit (zie hoofdstuk 4).

De activiteiten van het verrijkte aanbod kunnen worden verzorgd door een breed scala aan lokale partners. Denk aan:

- Lokale stichtingen
- Maatschappelijke organisaties
- Medewerkers van de school (bijvoorbeeld leerkrachten, onderwijsassistenten of de conciërge)
- (Lokale) bedrijven
- De buitenschoolse opvang (bso)
- Jongerenwerkorganisaties
- Sportclubs
- Cultuurinstellingen
- Zzp'ers
- Vrijwilligers (bijvoorbeeld ouders of betrokken buurtbewoners)
- Muziekscholen

Tip

Samenwerking met partners uit de wijk is vaak erg succesvol. Zij hebben het voordeel dat ze geworteld zijn in de wijk en lokale uitdagingen begrijpen.

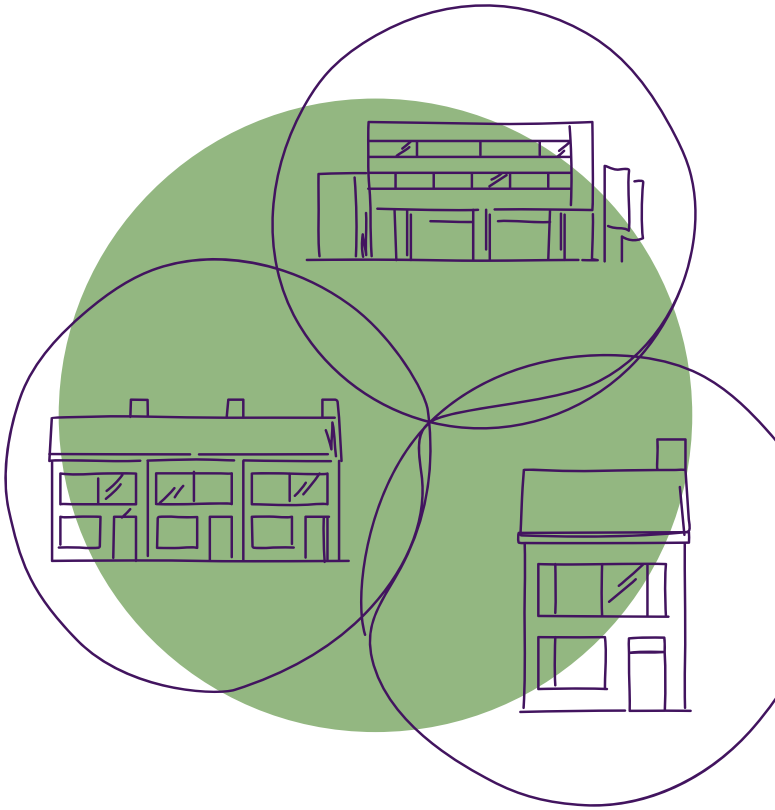

Voorbeeld uit de praktijk

Het Stagehuis spreekt de taal van de wijk

‘Een belangrijke partner voor de activiteiten op ’t Palet is het Stagehuis, waar jonge mensen uit de buurt werken, waaronder veel oud-leerlingen. Zij spreken de taal van de wijk. Zij weten goed aan te sluiten op de leefwereld van kinderen en ouders. Het zijn echte rolmodellen. In de kerstvakantie hebben ze een gamehal ingericht en nodigden ze jongeren op straat uit om mee te doen. Ook op oudjaarsavond waren ze aan het werk en stelden ze hun locatie open voor kinderen en jongeren.’

– Basisschool ’t Palet in Den Haag

Lees hier verder

Voorbeeld uit de praktijk

De rolmodellen van Triple ThreaT

‘Ze zijn zichtbaar op scholen én in de wijk. De energie en het plezier waarmee kinderen deelnemen, de herkenbare rolmodellen die bruggen slaan tussen school, thuis en straat – dat alles draagt bij aan een positief klimaat op school en daarbuiten. Kinderen doen succeservaringen op, bouwen relaties op en ontwikkelen meer vertrouwen in zichzelf en de ander.’ Ook ziet hij dat de waardering van de stad groot is: ‘Triple ThreaT is diepgeworteld in de wijk, maar denkt tegelijkertijd strategisch na over hoe ze verder wil. Die combinatie van authenticiteit, bescheidenheid en visie maakt haar een unieke partner in onze coalitie.’

– Projectleider coalitie Haarlem

Lees hier verder

Voorbeeld uit de praktijk

Houd het aanbod dichtbij

‘Het is belangrijk om samen te werken met verschillende lokale partners om een breed aanbod te kunnen bieden. Bijvoorbeeld met buurthuizen in de Schilderswijk, de Nieuwe Kerk in Rijswijk en andere lokale organisaties. Dit helpt leerlingen hun omgeving beter te leren kennen en zelf keuzes te maken. Zo begeleiden coaches de leerlingen tijdens de pauzes, zodat ze zelf kunnen kiezen wie hen helpt. Het doel is om niet alles door één grote organisatie te laten regelen, maar juist met meerdere lokale partners te werken die de wijk goed kennen. Dit maakt het aanbod sterker en beter afgestemd op de leerlingen.’

– Middelbare school Rijswijks Lyceum en Van Vredenburch College

Lees hier verder

6.10 Hoe selecteer je lokale partners?

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft richtlijnen opgesteld voor aanvullend onderwijs op school. Je kunt deze richtlijnen meenemen in je selectie van een lokale aanbieder. Voor meer informatie, zie: OCW-richtlijnen aanvullend onderwijs | Rapport | Rijksoverheid.nl

Verschillende gemeentes hebben speciale websites met aanbieders, sommige coalities hebben een eigen platform ontwikkeld waarop lokale partners hun aanbod kunnen delen.

Een belangrijke tip uit Rotterdam: ‘Start het met een inventarisatie van wat er is in de wijk. Je wilt zo veel mogelijk aanbieders uit de wijk. Dat maakt het makkelijker voor kinderen om door te stromen naar deelname in de wijk los van de verrijkte schooldag. En tegelijkertijd is dat aantrekkelijker voor een lokale aanbieder. Dichtbij betekent minder reistijd.’

Voorbeeld uit de praktijk

In de gemeenten Almere, Den Haag, Amsterdam werken scholen met platform Andersom. Hier vinden zij passend aanbod van vakprofessionals. Filters zoals leerjaar, domein en periode, zorgen voor een gerichte selectie van activiteiten, passend bij de vraag en visie van de school. Bekijk de platforms via de links.

6.11 Hoe zet je medewerkers van de school in?

Op verschillende manieren krijgen leerkrachten een rol in het begeleiden van activiteiten. Soms heeft een leerkracht een hobby of passie en biedt een activiteit aan na schooltijd. Het contract van de leerkracht wordt dan in uren uitgebreid. Soms krijgt een leerkracht minder onderwijstaken, zodat er meer ruimte ontstaat voor het begeleiden van extra activiteiten. Er zijn vele voorbeelden van leerkrachten die schaakles, gitaarles, knutselactiviteiten enz. aanbieden.

Ook zijn er scholen die bewust kiezen om leerkrachten geen rol te geven in het extra aanbod in verband met de extra belasting. Elke school doorloopt een eigen zoektocht naar wat past bij de visie en bij de leerkrachten.

Voorbeeld uit de praktijk

‘Vrijwillige betrokkenheid is belangrijk, bijvoorbeeld van docenten die activiteiten aanbieden. In het begin kregen docenten extra tijd voor talentenaanbod, maar niet iedereen was enthousiast. Daaruit bleek dat flexibiliteit nodig is: sommige docenten willen alleen lesgeven, terwijl anderen ruimte willen hebben voor extra activiteiten, zoals het geven van gitaarles.’

– Middelbare school Rijswijks Lyceum en Van Vredenburch College

› Lees hier meer

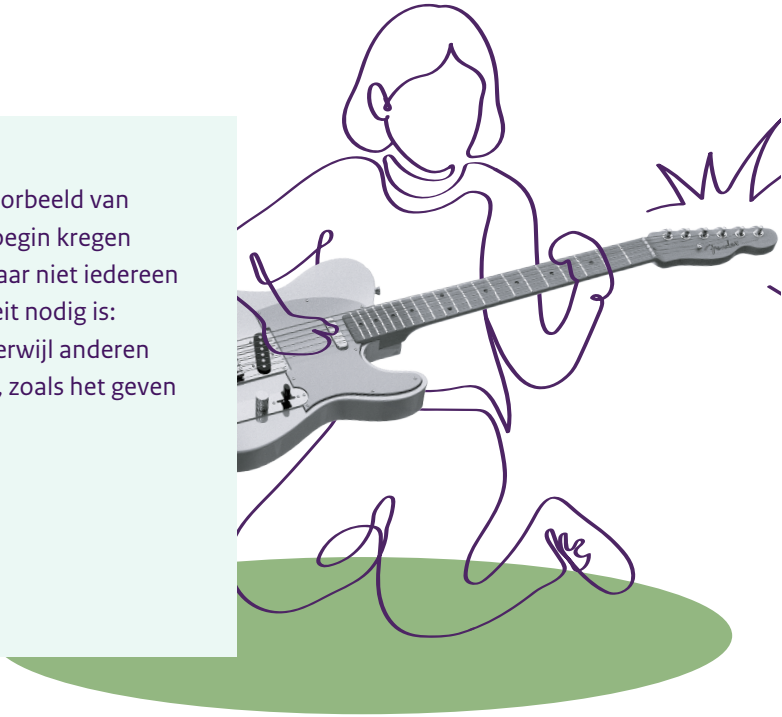

6.12 Hoe zet je vrijwilligers in?

Binnen iedere coalitie kunnen vrijwilligers, naast de professionele inzet, veel betekenen. Hoe zet je deze mensen in? Wat is er mogelijk? De projectleider van De Rijke Schooldag in Doetinchem vertelt in dit hoofdstuk hoe zij dit aanpakt.

‘Onze vrijwilligers zijn onbetaalbaar. Ze brengen ieder iets unieks mee en verrijken daarmee ons aanbod. Maar omgekeerd geldt dat ook: het is onbetaalbaar om als vrijwilliger zo’n mooie rol te hebben in de ontwikkeling van kinderen.’

Verbindingshaakje

‘We werven vrijwilligers via de vrijwilligerscentrale en de krant. In onze advertentie noemen we voorbeelden van activiteiten, maar we nodigen mensen vooral uit voor een gesprek. Als projectleider drink ik dus heel wat kopjes koffie. In dat eerste gesprek probeer ik een beeld te vormen: hoe staat iemand in het leven, welke ervaringen, interesses en talenten brengt hij of zij mee en waarom wil diegene bij ons aan de slag?’

‘Ik vertrouw daarbij op mijn intuïtie. Is er een klik en vind ik iemand geschikt, dan zoek ik een verbindingshaakje: bij welk activiteitenclubje past deze persoon of starten we misschien iets nieuws? Het mooie is dat de meeste ideeën juist in deze gesprekken ontstaan.’

Hoe gaat dat administratief gezien in Doetinchem?

- Alle vrijwilligers vragen een VOG aan en krijgen een vrijwilligerscontract;
- De vrijwilligers krijgen geen standaard onkostenvergoeding, maar af en toe wel ‘warme’ attenties;
- Gemaakte onkosten worden gedeclareerd;
- Voor het groepsgevoel werken vrijwilligers zoveel mogelijk op dezelfde dagdelen;
- Er wordt gewerkt met vijf blokken per jaar;
- Kinderen schrijven zich per blok in; de groepjes wisselen dus;
- De meeste vrijwilligers doen aan alle blokken mee.

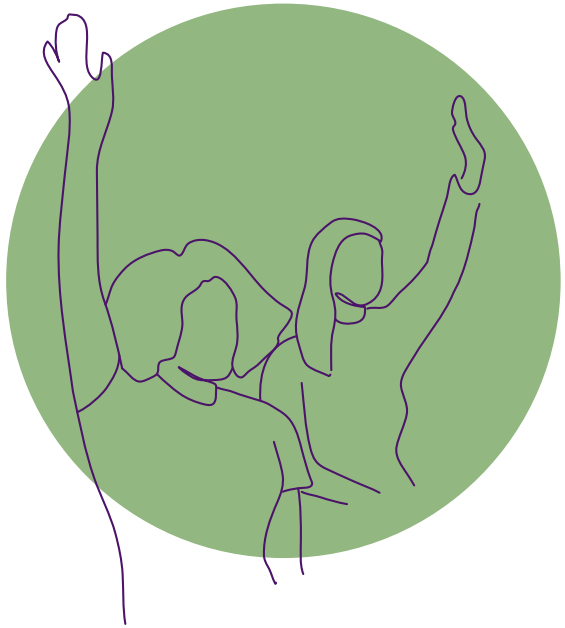

Hoofdstuk 7
Regels en richtlijnen

In dit hoofdstuk vind je de regels en richtlijnen over uiteenlopende onderwerpen. Het is een selectie uit veelgestelde vragen en besproken onderwerpen.

7.1 Hoe werk je samen met bso's?

Binnen School & Omgeving werken scholen samen met gemeenten en lokale partijen om de kinderen een gevarieerd aanbod te bieden dat aansluit bij de behoeften van de kinderen en bij de lokale problematiek. Eén van de partijen waar scholen mee kunnen samenwerken is de buitenschoolse opvang (bso). Kinderen kunnen op grond van de regeling School & Omgeving gebruik maken van S&O-activiteiten die worden georganiseerd door de bso (en de bso dus niet alleen opvang faciliteert). De ontvangen subsidie mag dus niet worden besteed aan reguliere kinderopvang. Wel kan de bso een rol spelen bij het bieden van het aanbod van een coalitie en zijn er mogelijkheden om kinderen van de bso deel te laten nemen aan School & Omgeving activiteiten.

Hiernaast wordt een aantal varianten van samenwerking geschetst.

1. School huurt pedagogisch medewerkers van de bso in
De school kan één of enkele pedagogisch medewerkers van de bso inhuren om bij te dragen aan het School & Omgeving-aanbod. Zo kunnen pedagogisch medewerkers ondersteuning bieden tijdens de workshops of zorgen zij voor de coördinatie en organisatie van de activiteiten.

2. Bso-kinderen nemen deel aan School & Omgeving activiteiten georganiseerd door school of een andere partij
Het is, onder voorwaarden, mogelijk om kinderen die op de bso aanwezig zijn, deel te laten nemen aan School & Omgeving activiteiten. Je mag als school namelijk ook plekken inkopen in de bso, waarbij de bso wel S&O-activiteiten moet verzorgen.

Dit kan op drie manieren:

- **2.1 Eén of meer bso-kinderen onderbreken de bso voor deelname aan een workshop School & Omgeving**

  In dit geval staat het kind bij de bso op 'afwezig' tijdens de activiteit en valt de activiteit buiten het verantwoordelijkheidsbereik van de bso. Dit gebeurt ook bij bijvoorbeeld het onder bso-tijd volgen van zwemles wat niet onder verantwoordelijkheid van de bso valt. Ouders kunnen dan schriftelijk afspreken met de bso dat de kinderen door de bso naar deze activiteit worden gebracht (en opgehaald) en dat de activiteit zelf niet onder verantwoordelijkheid van de bso plaatsvindt (het vervoer wel).

Voorbeeld

Twee scholen en een bso zitten in één gebouw. School A biedt op dinsdag en donderdag naschoolse activiteiten vanuit Programma School & Omgeving. School B heeft geen School & Omgeving-aanbod, maar wel kinderen die op dinsdag en donderdag naar de bso gaan. De scholen en bso willen de bso-kinderen die op dinsdag en donderdag in het gebouw aanwezig zijn ook deel laten nemen aan de workshops die vanuit School & Omgeving worden aangeboden.

De organiserende partij mag de subsidie van school/gemeente alleen inzetten voor de kinderen van de school waarvoor de subsidie wordt verleend. Dit betekent dat de bso de kosten voor deelname van bso-kinderen van andere scholen aan de activiteit moet betalen.

- **2.2 Een groepje bso-kinderen neemt onder verantwoordelijkheid van de bso deel aan een workshop School & Omgeving**

  In dit geval moet de bso voor de bso-kinderen blijven voldoen aan de kwaliteitseisen uit de Wet Kinderopvang, zoals de beroepskracht-kind ratio. Voor deze kinderen blijft er namelijk sprake van kinderopvang volgens de definitie van artikel 1.1,

eerste lid Wko, omdat zij onder bso-tijd deelnemen aan een activiteit. Dit betekent dat de kinderen tijdens de workshop worden begeleid door één of meer pedagogisch medewerkers van de bso. De bso moet daarnaast in het pedagogisch beleidsplan een beschrijving opnemen over de aard en organisatie van de activiteiten en hoe de wettelijke kwaliteitseisen tijdens de activiteit gewaarborgd zijn.

Bij een eventuele inspectie moet de houder aan de toezichthouder duidelijk kunnen maken welke groep kinderen tot de bso-kinderen behoren. De bso moet zorgen dat alle volwassenen die structureel aanwezig zijn bij een activiteit ingeschreven staan (met een verklaring omtrent gedrag) in het Personenregister Kinderopvang en daarin gekoppeld zijn aan de bso. Zo vindt voor die personen continue screening plaats

De organiserende partij mag de subsidie School & Omgeving van de school of de gemeente alleen inzetten voor de kinderen van de school waarvoor de subsidie wordt verleend. Dit betekent dat de bso de kosten voor deelname van bso-kinderen van andere scholen aan de activiteit moet betalen.

2.3 School & Omgeving activiteiten laten uitvoeren door de bso

Een school laat één of meer School & Omgeving activiteiten uitvoeren door de bso. De school koopt hiervoor een aantal uur bso in voor de kinderen die deelnemen aan het School & Omgeving aanbod. De bso dient zich hierbij wel te houden aan de Wko. Dit betekent dat zij voor die uren ook een contract moet afsluiten met de ouders en zich moet houden aan alle kwaliteitseisen die gelden voor de bso (onder andere beroepskracht-kind ratio). Tijdens deze uren biedt de bso ontwikkelingsgerichte activiteiten die aansluiten bij het curriculum van de school. Deze activiteiten moeten vanzelfsprekend passen binnen de doelen en voorwaarden uit de subsidieregeling School & Omgeving.

Er zijn wel enkele aandachtspunten bij deze variant:

- Bij de inkoop van activiteiten moet rekening gehouden worden met de Europese regelgeving ten aanzien van staatssteun en aanbesteding. Op de website van Pianoo is hierover meer informatie te vinden.
- Er mag geen dubbelfinanciering plaatsvinden. Het geld dat de BSO ontvangt voor de School & Omgeving activiteiten mag niet besteed worden aan kinderen waarvoor de ouders kinderopvangtoeslag ontvangen.
- Ouders van de kinderen die vanuit School & Omgeving deelnemen aan activiteiten (die onder verantwoordelijkheid van de school plaatsvinden) mogen, conform de wet vrijwillige ouderbijdrage, niet verplicht worden een eigen bijdrage te betalen.
- Partijen die aan de verrijkte schooldag deelnemen, dienen activiteiten zoveel mogelijk tegen kostprijs aan te bieden. Scholen en gemeenten dienen hier bij het aangaan van lokale coalities op te letten.

7.2 Hoe zit het met btw voor de activiteiten die georganiseerd worden?

Op de website van DUS-I staat: voor activiteiten die georganiseerd worden vanuit School & Omgeving geldt geen speciale uitzondering op het betalen van btw. Of de activiteiten btw-belast zijn, verschilt per situatie en is afhankelijk van de context. In ieder geval gelden de standaard btw-vrijstellingen voor onderwijs, sport en cultuur:

- Onderwijs is vrijgesteld van btw.
- Diensten van sportorganisaties en sportclubs zijn vaak vrijgesteld van btw.
- De omzet van sociaal-culturele instellingen is vrijgesteld van btw.

Voor stichtingen en verenigingen geldt een vrijwilligersregeling. Wanneer je aan de voorwaarden voldoet, hoef je geen loonaangifte te doen.

Detachering van personeel is normaal gesproken btw-belast. In het beleidsbesluit detachering personeel staan situaties waarin sprake kan zijn van een vrijstelling van btw.

Twijfel je? Dan kun je het beste jouw belastingadviseur of accountant vragen of je btw-plichtig bent over de activiteiten die worden georganiseerd.

Tip

Kijk hier voor meer antwoorden op veelgestelde vragen over dit onderwerp.

7.3 Hoe zit het met de verantwoordelijkheid, aansprakelijkheid & veiligheid?

Bij het organiseren van een verrijkt aanbod is het belangrijk om na te denken over de aansprakelijkheid. Denk aan verzekeringen voor de activiteiten die buiten het reguliere onderwijsprogramma plaatsvinden. Wat spreek je af over verantwoordelijkheid en hoe garandeer je de veiligheid van kinderen?

Wat zegt DUS-I over aansprakelijkheid en verzekeringen bij de activiteiten die buiten het reguliere onderwijsprogramma plaatsvinden?

De meeste schoolbesturen hebben een collectieve ongevallenverzekering afgesloten voor alle scholen. Vaak staat in de polis dat deze van kracht is tijdens schooluren, tijdens evenementen in schoolverband en tijdens het rechtstreeks van huis naar school gaan en omgekeerd. Het aanbieden van aanvullend aanbod door en/of op school zou daarmee gedekt kunnen worden door de verzekering. Wij raden aan bij jouw schoolbestuur of bij de verzekeraar na te vragen wat precies de dekking is van de verzekering. Dit verschilt namelijk per verzekering. (Bron: Vragen en antwoorden | School & Omgeving 2025-2028 | Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen)

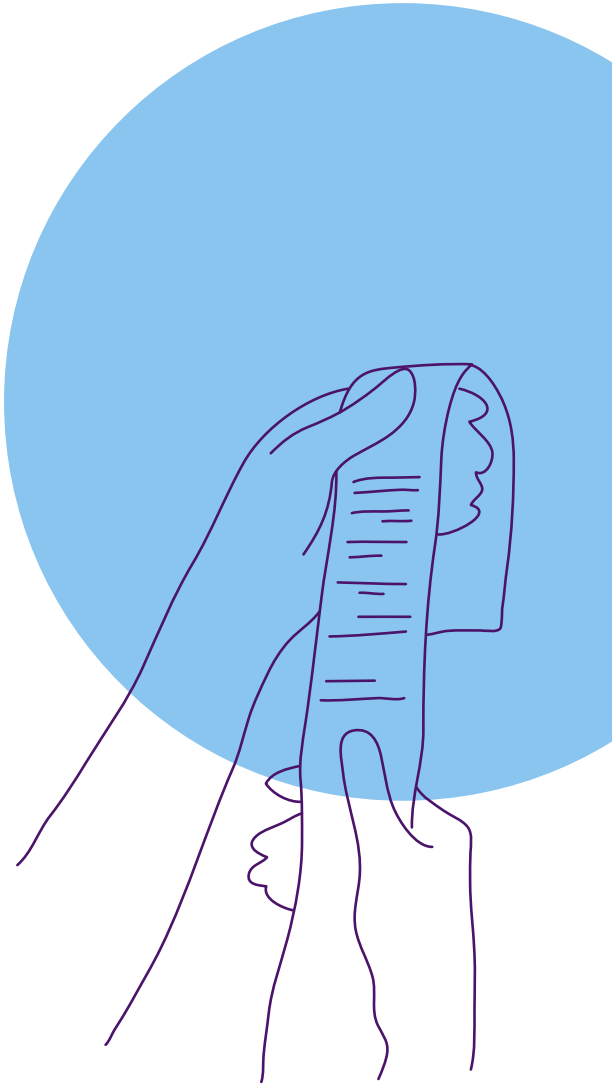

Daarnaast is de vraag wie er verantwoordelijk en aansprakelijk is helaas niet zo makkelijk te beantwoorden, omdat het erg afhankelijk is van de situatie en de afspraken die zijn gemaakt tussen de partijen. Het is sowieso aan te raden om duidelijke afspraken te maken over wie wanneer verantwoordelijk is. Leg afspraken schriftelijk vast in een mogelijke samenwerkingsovereenkomst (contract). Dat geldt zowel voor de vraag wie er in actie moet komen als er tijdens een activiteit iets gebeurt (bijvoorbeeld als een kind wegloopt), als voor de vraag wie er verantwoordelijk is voor de veiligheid van de kinderen en dus zorgt dat de activiteit veilig verloopt.

In het geval dat er iets (ernstigs) met een leerling gebeurt, zal de rechter naar de specifieke omstandigheden kijken, zoals onder andere:

- Welke afspraken zijn gemaakt tussen partijen?
- Waar heeft het ongeval plaatsgevonden?
- Vond het tijdens of na schooltijd plaats?
- Was het een onderwijsactiviteit?
- Wie hield er op dat moment toezicht?

De inspectie kan daarnaast toezien op de zorgplicht vanuit de Wet primair onderwijs (en voortgezet onderwijs kent een gelijke plicht). Scholen hebben een zorgplicht ten aanzien van de gezondheid en de veiligheid van de leerlingen die aan hun zorg zijn toevertrouwd en onder hun toezicht staan. De zorgplicht van de school is dus niet beperkt tot dat wat zich op school en tijdens de schooltijden afspeelt, maar is van toepassing wanneer de kinderen 'aan de zorg van de school zijn toevertrouwd' en 'onder toezicht van de school' staan. Zo zal de zorgplicht bijvoorbeeld ook gelden buiten schooltijd ten aanzien van een leerling die na schooltijd moet nablijven of tijdens een schoolreisje.

Of deze zorgplicht geldt voor de activiteiten binnen het aanbod van het programma is ook weer afhankelijk van hoe het aanbod georganiseerd is en wat de afspraken met de andere partijen zijn.

Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) van betrokkenen bij het verrijkte aanbod

Het opvragen van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) van de betrokkenen bij het aanbod is belangrijk.

Uitgangspunt is hierbij: is er sprake van contact met kinderen zonder toezicht van een onderwijsprofessional, zorg er dan voor dat betrokkenen een VOG kunnen overleggen.

In zowel het plan van aanpak als de verantwoording moet je als subsidieontvanger laten zien dat VOG's verplicht zijn gesteld voor betrokkenen en zorg is gedragen voor toezicht hierop.

- Zie: Staatscourant 2025, 6304 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen

Voorbeelden uit de praktijk

Hoe pakken coalities dit aan in Nederland?

'Wij hebben onze verzekeringen en afspraken over verantwoordelijkheid geregeld via onze activiteitenaanbieder. Zij zorgt ervoor dat alle lokale partners die op de scholen werken, voldoen aan een bepaalde lijst die we met elkaar tijdens de bijeenkomsten met de schoolleiders en lokale partners hebben vastgesteld. Als er nieuwe lokale partners bijkomen, moeten zij eerst gescreend worden door de centrale activiteitenaanbieder. Ook werken we met een grote sportafdeling binnen de gemeente, waar je alleen maar mag werken als je aan bepaalde voorwaarden voldoet, waaronder het hebben van een VOG. Deze afdeling werkt ook tijdens schooltijden met kinderen.' – Coalitie Venlo

'Wij hebben een centraal platform met alle lokale partners. Hierin hebben we de mogelijkheid dat we de VOG's van deze lokale partners ook kunnen bijhouden.' – Coalitie Oost-Groningen

'Veel van onze activiteiten vallen onder de verzekering van de school. Als we onder schooltijd of na schooltijd naar een externe locatie gaan, moet er iemand mee met een lesbevoegdheid om verzekerd te zijn. De activiteiten van ons zomerprogramma in de vakantie vallen plaats onder de verzekering van onze lokale partner, een stichting.' – Coalitie Rotterdam

7.4 Hoe regel je de verantwoording?

Wie subsidie ontvangt, moet ook verantwoording afleggen. Alle informatie over en extra toelichting op de verantwoording van School & Omgeving 2025-2028 staat in de regeling zelf: wetten.nl - Regeling - Subsidieregeling School en Omgeving 2025–2028 - BWBR0050794 en op de website van DUS-I: School en omgeving 2025-2028 | Subsidie | Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen.

Aan de slag!

De Gelijke Kansen Alliantie is er om coalities te ondersteunen met informatie, kennis, goede voorbeelden, kennisdeling en professionalisering.

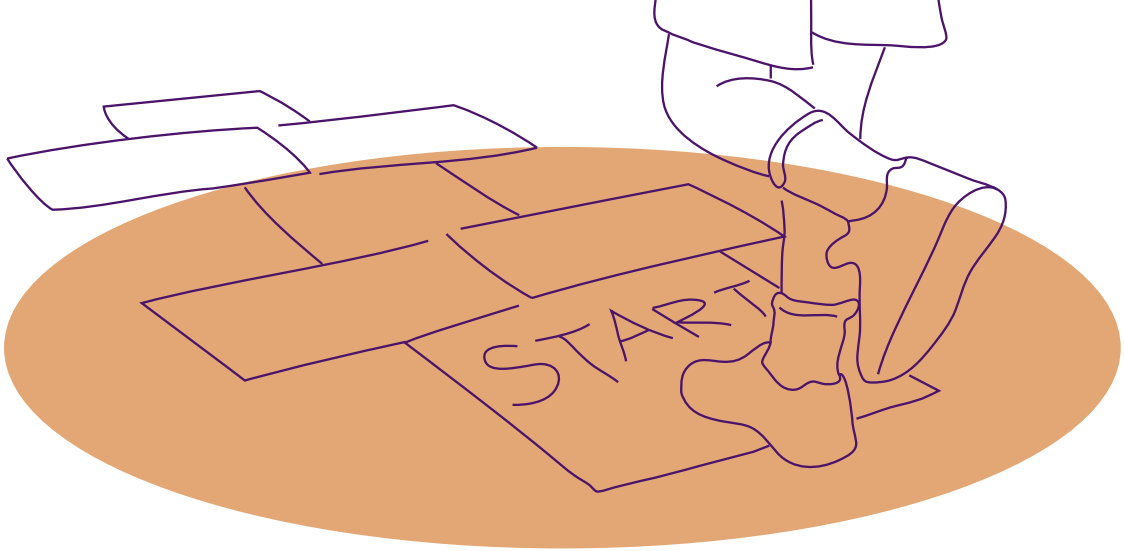

- Zoek je goede voorbeelden, contacten in je regio of wil je kennis uitwisselen? Of wil je een bijeenkomst organiseren of bijwonen? Dan zijn de regiocoördinatoren van de Gelijke Kansen Alliantie er voor jou, je vindt hen hier. Een overzicht van bijeenkomsten vind je in onze agenda. Agenda | Gelijke kansen Agenda | Gelijke kansen.
- Artikelen met praktijkvoorbeelden Uit de praktijk | Gelijke kansen.
- Artikelen van wetenschappers en praktische publicaties Wetenschappers aan het woord | Gelijke kansen.
- Informatie over onderzoek & monitoring Onderzoek | Gelijke kansen.
- Informatie over kwaliteit
- Een Dashboard School & Omgeving Dashboard School en Omgeving | Gelijke kansen.
- Een nieuwsbrief voor alle coalitiepartners Meld je aan voor de nieuwsbrief.
- Een speciale deelnemerspagina op LinkedIn voor uitwisseling met andere coalities, meld je aan.
- Begeleiding bij gesprekken over de ontwikkeling van de kwaliteitscyclus mail rijkeschooldag@minocw.nl.
- Heb je vragen over de subsidieregeling, voorwaarden, financiën of juridische zaken? Dan kan je terecht bij Dus-I, de uitvoeringsorganisatie voor subsidies. Lees meer.
- Heb je een algemene vraag of wil je iets met ons delen? Mail dan naar rijkeschooldag@minocw.nl.

De kennisdelingssubsidie
Doet jouw school in 2025-2028 voor het eerst mee met School & Omgeving? Jullie ontvangen elk jaar een extra budget voor kennisopbouw en kennisdeling, in totaal is dit € 7000,- voor drie jaar. Eerder is hier een bericht over gestuurd. Je kan dit geld bijvoorbeeld inzetten in voor het organiseren van een inspiratiesessie of training over kwaliteit en pedagogische vaardigheden.

- Voor meer inspiratie, lees dit artikel.

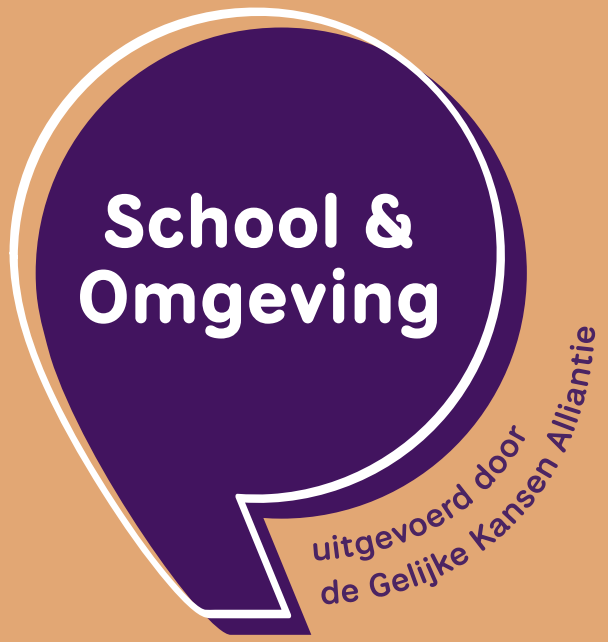
School &
Omgeving
uitgevoerd door
de Gelijke Kansen Alliantie